

WESTERN ROMAN

LASO

CIJENA 5 DIN BROJ 211

PRILJAVNA DRUŽBA

H. S. SHARON

PRLJAVA DRUŽBA

»Laso« Nova serija 1977.

H. S. Šaron: PRLJAVA DRUŽBA

Naslov originala: EIN HAUFEN DRECKIGER HALUNKEN

(Copyright: Pabel-Verlag, Rastatt

Recenzija: Fedor Hanžeković, filmski redatelj i publicist

Prijevod: Tomislav Odlešić

Urednik: Marcel Čukli

»Laso« — Izdavač OOUR Informativno-revijalna izdanja NISP »Vjesnik« Zagreb, Ljubice Gerovac 1 — Glavni i odgovorni urednik Borivoj Jurković — Tisak OOUR Novinsko-revijalna štamparija i OOUR TMG »Vjesnik« Zagreb, Ljubice Gerovac 1 — Zagreb 1977.

Copyright (sva prava za Jugoslaviju) VJESNIKOVA PRESS AGENCIJA Zagreb

Cijena pretplate za godinu dana iznosi 260 d ili 234 d s popustom od 10%, a za 6 mjeseci 130 d ili 117 d s popustom. Samo unaprijed plaćena pretplata otkazuje se uz gubitak od 10%. Pretplata se uplaćuje općom uplatnicom u korist računa 30101-833-42, »Vjesnik«, s naznakom za Laso.

Cijena za inozemstvo: DM 1,80, ASCH 10,00, SFRS 2,00, HFL 2,00.

Cijena inozemne pretplate za 6 mjeseci: DM 36,00, SKR 63,00, ASCH 250,00, FF 74,00 SFRS 36,00, HFL 37,00, US \$ 15,00.

Uplate na devizni račun: 30101-620-37-32000-256 Privredna banka Zagreb

Osiobodoeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/7 — 1973. od 26. XI 1973.

Iz guštare izviri puščana cijev i uperi se u poštara koji je jahao cestom. Puška se trzne kad je rignula plamičak, dim i olovo, a prasak odjekne širokim prostranstvom, obasjanim jarkim suncem.

Konj prodorno zarže, a jahač zastenje, klone mu na vrat, pa se polako stropošta u prašinu. Konj skrene s ceste i, frkćući, zastane podalje od nje.

Iz dima baruta koji se razilazio izroni pet muškaraca. Iziđu iz suhe šikare, što je suškala, i priđu poštaru.

Nad nepomičnog čovjeka nagne se Sean Mailer, plećat i snažan tridesetogodišnjak, i okrene ga na leđa. Tada se uspravi i okrene ostalima.

— Pogodak u srce — reče zadovoljno.

Još je držao u ruci vinčesterku iz koje se dimilo. Pogleda Maca Burrela, riđokosog i suhonjavog dvadesetogodišnjaka. Mahne mu glavom prema konju kraj ceste i Burrel pođe po njega.

U međuvremenu je Lynn Warren uzeo poštansku torbu i otvorio je.

Pogleda sadržaj i istrese ga na pijesak.

— Hoćemo li ga pokopati? — zapita Nat Black i nakašlje se. On je bio crnomanjast i smrknut, čupavih obrva svjetlucavih očiju.

— Koliko? — upita John Miles, peti razbojnik.

Zureći u malen plijen što ga je izvadio iz torbe, Lynn Warren zaniječe glavom.

— Ništa! — progundā.

— Otvori pisma. Sva! Negdje mora biti novac.

Black čučne kraj ubijenoga i pretraži mu džepove.

— Deset dolara — reče. — Dakle, ipak nešto za početak.

Warren razdere sva pisma, pretraži ih i zatim ih baci psujući. Onda se uspravi i zaniječe glavom.

Burrel pruži ruku prema Blacku i Nat mu dade novac što ga je našao u poštarovim džepovima.

— Odvucite ga u grmlje! — naredi Burrel. — Moramo što brže odavde!

— Što ćemo s konjem? — zapita Miles, muškarac srednje visine, jantarastih očiju i kukasta nosa. — Na njemu je žig poštanskog društva.

— Skinj sedlo i uzde, pa ga pusti. Vjerojatno će se brzo zamijećiti da nema poštara. Lynne, pokupi pisma i baci ih u rijeku. Tada će malo duže tragati.

Black prebaci poginuloga preko ramena i odnese ga u šikaru. Miles pođe za njim i kratkom lopaticom počne kopati jamu.

Bili su nedaleko rijeke Gila, koja je u to doba bila vrlo plitka.

Miles rasedla konja i pljesne ga po sapima. Konj zafrkće i samo se malčice udalji. Tada Miles izvuče revolver i opali za njim. Životinja brže potrči i nestane među kaktusima.

— To se kljuse neće tako skoro zaustaviti — reče Burrell i spremi novac u džep.

— Što sada? — upita Miles. — Hoćemo li posjetiti tvog oca u Tucsonu, Mac?

— A što bismo drugo? Deset nam dolara nije dovoljno za put u Meksiko. Prema tome, novac moramo potražiti u Tucsonu.

— Onda je sve u redu, Mac. Već sam pomislio da si se možda pokolebao. — Miles se pakosno nasmije, a konjsko mu lice postane još duže.

Nad Tucson se spustila noć.

Jack Ryan je stajao kraj prozora u svom uredu i gledao u mrak, u kojem su se bijele kuće od sirove opeke doimale sivima.

Bio je šerif u tom gradu, a upravo je navršio dvadeset osam godina. Nosio je smeđe kožnato odijelo s resama, teksaške čizme, taman šešir, a u nisko zakopčanim koricama težak kolt.

Okrene se od prozora i zapali svjetiljku na stolu. Topla svjetlost

obasja prostoriju i jednostavan namještaj.

Tada se vrati do prozora.

Poslije nekoliko minuta izađe iz kuće i zastane pred vratima, u dubokoj sjeni pod izbočenim krovom.

Ulice je upravo prelazila neka žena. Jack prepozna Ester Webb.

Prestrašila se kad ga je iznenada ugledala. Zlaćana joj kosa zasja na svjetlu.

— Moj otac i ja radujemo se što ste zabranili nošenje oružja, Jack — reče ona. — To je dobro za Tucson.

— Možda ne misle svi tako — odvrati Ryan i pogleda joj u svijetle oči.

— Svima je drago što ste to uradili. Osim toga, dobro je što podržavate onog čovjeka s Istoka, koji se naselio ovdje.

— Ako se ne varam, on je vašem ocu velik suparnik u poslu.

Ester Webb se osmijehne.

— Gradu je odavno potrebna prava trgovina. Mi već dugo ne možemo zadovoljiti sve potrebe. To znaju svi. Moj otac je ostario.

Jack Ryan začuje topot kopita i pogleda ulijevo.

Iz tame izroni konjanik i projaše kroz svijetli krug kraj ulične svjetiljke.

I djevojka se okrenula.

— Stranac... — reče i namršti se.

— Da — promrmlja Jack.

Pažljivo je promatrao sjenku i na boku jahača razabrao revolverski držak.

Konjanik zauzda konja na suprotnoj strani ulice, pred Burrelovom krčmom, malo se nagne u stranu i zagleda kroz prozorčić unutra.

— Naoružan je — prošapće djevojka.

— Da, vidim.

— Ne zna da ste to zabranili — nastavi Ester i skrene pogled s nepomičnog jahača na šerifa.

— Odakle bi to i mogao znati? — Ryan prođe mimo nje i siđe niz stubu na ulicu. Pod nogama mu zaškripi pijesak, pa se jahač naglo okrene.

Šerif zastane kraj konja.

Stranac ga je netremice promatrao. Oči kao da su mu se žarile u tami.

— Što je? — progundā jahač.

— Ja sam Jack Ryan, gradski šerif.

— Tako? Što onda?

— U Tucsonu je zabranjeno nošenje oružja. Postoje upozorenja na prilazima gradu.

— Ti si to zabranio, šerife?

— Da. Vojni guverner se suglasio. — Krajičkom oka šerif zamijeti da na ulicu izlaze ljudi.

— Ja uvijek nosim revolver — reče osorno jahač, skoči s konja i naceri se šerifu.

— Možete birati — strogo odvrati Ryan. — Predajte revolver, ili odmah odjašite iz grada.

Oko njega i stranca okupili su se već građani i radoznalo slušali.

Mladi stranac, crne kose i smrknuta lica, podrugljivo se naceri.

— Ja sam Nat Black, šerife — reče on.

Jacku to ime nije bilo poznato, pa odlučno ispruži ruku zahtijevajući revolver.

Black se još šire naceri i ustukne jedan korak.

— Oduzmi mi revolver, šerife. Samo pazi, možda opečeš šape.

Građani počela mrmrljati.

Jack korakne prema drakom strancu, koji najednom navali i zamahne.

Šerif je reagirao munjevito. Sagnuvši se, izbjegao je šaku, a istodobno desnicom pogodio Blacka u želudac. Nakon toga se hitro povukao.

Stranac opsuje i skvrči se, a onda uspravi i ponovno zamahne. No ukoči se usred pokreta, jer ga je Jack opet udario. Zatetura natraške, a šerif nastavi napadati i još ga jednom pogodi desnicom.

— Zašto ga ne zatvorite, šerife? — vikne iza njega neki glas.

Ryan se okrene i ugleda visokog i snažnog Ola Millana, koji je doselio s Istoka i kojega mnogi nisu podnosili zato što je bio sjevernjak. Bili su odani Jugu i nisu mogli zaboraviti rat; katkad su jasno pokazivali to svoje gledište, iako im je s druge strane bilo drago što je Ol Millan u gradu.

Nat Black ustane, pa obriše rukavom pijesak s lica. Teturavim koracima priđe konju i uzjaše.

— O ovome ćemo još razgovarati! — promrsi kroz zube, naglo okrene konja i projaše mimo građana, koji se hitro maknu u stranu.

— Nadaймо se da nije u blizini čitava banda — promrmlja jedan građanin. — Osim toga, nadaймо se da će se zabrana o nošenju oružja moći trajno primjenjivati.

— Vidjet ćemo — promrmlja Jack i sliježe ramenima. Krene prema svom uredu i popne se na nogostup.

— U nas se možete pouzdati u svako doba, šerife! — dovikne za njim krčmar John Burrel.

Začu je se škljocaj zatvarača puške. Black odmah povuče uzde.

— To sam ja: Nat! — dovikne prema skupini kaktusa.

Pojavi se Burrelovo lice. Black produži i ujaše među kaktuse. Kad je ugledao drugove, sjaše.

— Onda? — zapita ga Burrel, prišavši mu.

— Nisam mnogo doznao. Mac. No, na krčmi još piše ime tvog oca.

— Aha! Što si još doznao?

— Imaju strogog šerifa. Zabranio je nošenje oružja. Zove se Jack Ryan.

— Ryan? — odmah upita Burrel.

— Poznaješ ga? Istukao me. Eh, zato ću mu se osvetiti!

— Da, možda ga poznajem. Vjerojatno je riječ o sinu jednog farmera. Međutim, on je svojevremeno napustio Arizonu.

— Sada je opet tu. U Tucsonu jedino on nosi revolver.

— Tome ne možemo baš ništa prigovoriti — javi se Miles. — Imat ćemo lakši posao. Morat ćemo obračunati samo s njim, i grad će biti naš. Vjerojatno ćemo se dočepati više novca nego što smo ga pronašli u onog poštara.

Razbojnici se zagledaju u Maca Burrela, čiji je otac imao krčmu u Tucsonu.

— Dogovorili smo se da nećemo nikoga opljačkati — promrmlja zamišljeno Burrel. — Dosad smo ubili sve kojima smo oduzeli novac. No ne možemo pobiti cijeli grad.

Prišli su konjima i pritegnuli kolane. Tada uzjašu jedan za drugim i usmjere konje prema sićušnim svjetlima grada.

— Da li su u gradu vojnici iz Fort Masona? — upita Burrel.

— Nisam vidio nikakve vojnike — odgovori Nat.

Okružen ortacima, Mac Burrel je jahao prema Tucsonu. Htio je posjetiti oca, htio mu je pokazati da kukolj ne ugiba.

Prije četiri godine napustio je Arizonu i potucao se s različitim ljudima. U početku je ono što su činili bilo razmjerno bezazleno, no s vremenom više nitko nije bio siguran pred njima. Srozavao se sve više, za njim se tragalo, a prijatelji su mu bili još jedino hladnokrvne ubojice. S njima se htio sada probiti u Meksiko. Međutim, najprije je htio dokazati ocu da je još živ.

Jack Ryan je opet stajao kraj prozora. Vani je pet jahača prošlo kroz zraku svjetlosti što ju je ulična svjetiljka bacala na kolnik. Opazio je oružje, prašnjavu odjeću i lice onoga kojeg je pretukao. Ostali mu nisu bili poznati.

Konjanici zastadoše pred krčmom i sjašu.

U tom su se času okrenuli i pogledali prema uredu. Budući da je ugasio petrolejku, nije se bojao da će ga vidjeti. Odmah zatim opet su mu okrenuli leđa, popeli se na nogostup i jedan za drugim ušli u krčmu.

— Mac? — začu je se iznutra iznenađen i uzbuđen glas staroga Burrela.

Neko je vrijeme bilo tiho; zatim iz krčme dopre gromoglasan smijeh. Tada se naglo rastvore zaklopna vrata, i preko ulice pohita neki čovjek. Nedugo zatim začu se snažno udaranje šakom po vratima.

— Uđite — reče Jack.

Vrata se otvore i u ured zaviri sedlar.

— Gdje ste, Ryane?

— Ovdje, kraj prozora.

— Vratio se Mac Burrel. — Sedlar uđe i zatvori vrata. — S njim su došla još četvorica. Čini mi se, prava banda...

— Vidio sam ih — prekine ga Jack. Već je zaboravio Burrelova sina, kojega je nekoć sretao u gradu, iako rijetko.

— Stari je Burrel potpuno zbunjnjen. Možete zamisliti kako se osjeća, šerife.

Jack otvori vrata i iziđe, no pred uredom zastane.

Iz krčme je dopirao opor smijeh.

— O — prošapće sedlar, izišavši za njim — nadajmo se da će se ovo dobro završiti!

— Vratite se u krčmu i recite gostima neka odu kući — reče šerif.

Sedlar promrmlja nešto nerazgovijetno, ali se ne pomakne.

— Hajde, pođite već jednom!

— Odmah, šerife.

Još mrmljajući sedlar siđe na kolnik i potrči ulicom. Stigavši do konja, zastane i pogleda preko ramena. Lice mu je bilo svijetla mrlja u tami. Tada se ohrabri i uđe u krčmu.

Jack je napeto čekao.

Već za nekoliko sekundi prva osoba iziđe iz krčme. Slijedili su ostali.

Šerif odahne. Vidio je sedlara kako se vraća.

— Millan je još unutra — izvijesti uzbuđeni sedlar. — Stoji kraj zida. Oduzeli su mu revolver koji je nosio u džepu. Što kažete na to, šerife?

— Njemu sam iznimno dopustio da nosi oružje, jer je ovdje stranac — prizna Jack. — Nadao sam se da

se nikada neće morati tim oružjem poslužiti.

— Ipak, kako ćete to objasniti ostalima, Ryane?

— Prepustite to meni.

— 0 —

Ryan gurne zaklopna vrata i uđe u krčmu.

— O, zdravo, šerife! — dovikne mladi Burrel i prekine tišinu koja je najednom ispunila prostoriju.

— Dobra večer, Mac — mirno odgovori Jack i pogleda mimo nje. Vidio je starog Burrela, smetenog i uzbuđenog, čije su vodenkaste, uplašene oči također preklinjale i tražile pomoć.

Ostala su četvorica spustila revolvare što su ih izvukli iz korica.

— Već se dugo nismo vidjeli, Ryane. — Mladi Burrel se nasmijulji. — Postao si, dakle, šerif. I, kako se osjećaš s tom zvijezdom na prsima?

Jack je jasno čuo zajedljiv i podrugljiv prizvuk u njegovu glasu i vidio je da ga svi ocjenjivački i prijezirno promatraju.

— Nastojim što savjesnije obavljati svoju dužnost — odvrati mirno. — Za dobrobit Tucsona.

— Da, to je istina, Mac — suglasi se krčmar.

— Naravno, tata, naravno. Znači, šerife, došao si po naše revolvare?

— Da, Burrele. — Jack korakne prema mladiću i ispruži ruku. — Daj mi revolver i ne stvaraj neprilike.

Mac se nasmije i podigne revolver, tako da je cijev opet bila uperena u šerifa.

— Uzmi ga — reče izazovno. — Kao što vidiš, prst mi je na obara-

du. Četiri sam godine neprekidno vježbao.

Vidjevši da su i ostali uperili u njega revolvere, Jack spusti ruku.

— Sine, šerif samo obavlja svoju dužnost! — dovikne molećivo krčmar, stojeći za šankom. — Ne smiješ prijetiti šerifu!

— Prestani pričati gluposti, tata — prosiće Mac. — Ne znaš ti ništa o tome.

— Vjerujem da znam, sinko.

— Umukni već jednom, do vraga!

Mac Burrel se naglo okrene prema ocu i gnjevno ga pogleda.

Starac zbunjeno ušuti i upitno pogleda Ryana. Činilo se kao da ne zna kako bi valjalo postupiti.

Mac Burrel se smiri. Bijes mu nestane s lica i sada se opet nadmoćno smješкао.

— Iskreno rečeno, tako se ne govori s ocem — izusti tiho Jack. — Onda, hoćete li mi predati oružje? Takav je propis u Tucsonu.

— Propis, propis — reče prijezorno Burrel. — Čujete li? Kaže da je u Tucsonu takav propis. A zašto je tako, šerife Ryane?

— Zato što se ovdje mnogo pučalo — javi se promuklo stari Burrel — i što su mnogi poginuli. Što je s tobom, sine? Kako si se mogao tako izmijeniti?

— Poduzmite nešto, šerife! — dovikne Millan, koji je još stajao kraj zida.

— Jezik za zube! — izdere se na njega Miles.

Millan juvče glavu među ramena i zašuti.

— Onda, što je? — upita Mac Burrel kad su se svi zagledali u Jacka. — Zar nisi čuo? On želi da nešto poduzmeš, Ryane. Baš smo znatiželj-

ni što će se sada dogoditi. Vraški me zanima kakve izgleda sebi pripisuješ.

— Mac, ako bilo što učinite šerifu, ogriješit ćete se o zakon. Ljudi će vas nemilosrdno progoniti dok vas ne šćepaju — prozbori zadihano starac.

— Znamo mi zamesti trag. Da nije tako, odavno bi nam bili za petama. — Mac preko ramena pogleda oca. — Nisi valjda pomislio da sam sve ove godine potratio na ono što vi nazivate radom?

— A na što si ih potratio? — odmah upita Ryan.

— Možda na nešto drugo, šerife. — Mac Burrel se gromko nasmiје i pogleda ortake.

— Šerife, dopustite mladićima da odjašu — reče bojažljivo krčmar. — Učinite to meni za volju.... starcu koji ima samo tog jedinca.

— Znači, želiš me se riješiti! — okomi se Mac Burrel na oca. — A ja sam vjerovao da ćeš se obradovati kad se napokon vratim.

— Htio bih spriječiti da ti se što dogodi, sine. Jednog ćeš dana prihvatiti pošten posao. Taj dan željno čekam. Tada ćeš ujedno shvatiti da nije bilo pošteno ono što ste činili.

— Amen! — reče Nat Black. — Te mi gluposti postaju već dosadne.

— I meni — progundā Mailer i izazovno zijevne.

Povjerovavši da su ga razbojnici privremeno zaboravili, Millan pokuša pobjeći. No, Miles ga je promatrao krajičkom oka, pa mu podmetne nogu. Millan padne i prevrne jednu stolicu.

— Ne miči se, klipane! — promrski kroza zube Mac Burrel, uperivši revolver trgovcu u glavu.

U tom času Jack skoči. Protiv pe-
torice iskusnih protivnika nije imao
baš nikakve nade, ali je morao ne-
što poduzeti. Iako je vidio da mladi
Burrel podiže kolt, nije zastao.

Mac uzmakne jedan korak, podig-
ne revolver iznad glave i navali.

U tom trenu stari krčmar uzvi-
kne.

Jack se okrene i zapazi da ga Mi-
les napada. Osjeti udarac po rame-
nu i zatetura ulijevo. Tako izbjegne
Macov udarac.

Međutim, Burrel jurne za njim,
Kad je ponovno zamahnuo revolve-
rom lice mu bijaše iskrivljeno od
divlje mržnje.

Jack snažno udari napadača ša-
kom po čelu.

Mac Burrel krikne i zatetura na-
traške, baš u Milesove ruke, koje
ga pridrže.

Jacku se prišunja sa strane Black
i stisnutom ga pesnicom udari po
vratu.

Kroz cijelo šerifovo tijelo sijevnu
snažan bol, a pred očima mu zatitra-
ju vatreni krugovi.

Nemoćno posrne. Nije ni opazio
da je zateturao prema Warrenu. No
kad ga je udarila njegova šaka, bol
mu opet poput vatre prostruji tije-
lom.

Udarac ga je vratio do Blacka. U
ušima mu odjekne pakostan smi-
jeh.

Black zamahne i udari ga šakom
po sljepoočici. Jack opet zatetura
natraške i naleti na stol. Pred njim
se pojavi grubijanovo lice. Gledaju-
ći pakosne, podmukle oči, savlada bol
i podigne desnicu. Bio je prespor za
Blacka, koji se lako obrani od udar-
ca i istodobno iskoristi to što se še-
rif otkrio,

Pogođen u bradu, Ryan preleti
stol i padne s druge strane.

Kad je tresnuo na drven pod, osje-
ti iznenadnu bol, kao da ga je net-
ko ubo nožem. Ta mu bol razdere
maglenu zavjesu pred očima i on
posegnu prema boku. Upravo je ski-
nuo sigurnosnu uzicu s kokota na
revolveru kad ugleda pred sobom
Milesa. Nije stigao obuhvatiti prsti-
ma revolverski držak, jer ga je zli-
kovac vrškom čizme udario po
zglavku.

Jack i protiv volje jaukne. Podlo
se smijući, Miles se sagne i podigne
ga na noge; zacijelo je vjerovao da
mu više ne može pružiti nikakav
otpor.

Međutim, Ryan ga udari u obraz.
Miles ga odmah pusti. U tom se
času šerifu približi s leđa Mailer i
objema ga šakama udari po potilj-
ku.

Ryan naleti na Milesa, dobije od
njega udarac po rebrima, zatetura
natraške i skvrči se. Protivnik ga
uhvati za kosu, uspravi i pogodi ga
šakom u čelo. Jack odleti natraške,
tu ga uhvati Mailer i opet gurne
naprijed.

Iza Milesa protrči Millan, stigne
do vrata i istrči iz krčme.

— Zašto ne pazite, glupani! —
vikne Black.

Odjekne pucanj, i jedan se prozor
rasprsne.

— Ma, pustite tu budalu, ionako
je već napunio gaće — javi se odne-
kuđ Burrel.

Ryan je napola ležao na stolu i
teško disao. Bilo ih je previše da bi
ih mogao pobijediti, no to je znao
od početka. Međutim, nije sve bilo
uzalud, jer je barem Millan uspio

pobjeći. Tko zna što bi oni s njim učinili.

Uto ščepa Jacka jedna ruka za rame, naglo ga podigne i okrene.

Za djelić sekunde ugleda pred sobom Mailerovo lice. U susret mu je jurila šaka, doimljući se golemom. Pogodila ga je i odbacila do zida. Drvena oplata na zidu zaškripi kad je bubnuo o nju.

Tada svi krenu prema njemu. Kad su zastali, između njih nije postojao baš nikakav prolaz kroz koji bi se mogao provući i pobjeći.

Jedva jedvice se držao na nogama. Koljena su mu klecala, a bolovi su se cijelim tijelom proširili. Krv mu je u sljepoočicama tako bubnjala da je vjerovao kako će mu se svaki čas rasprsnuti glava.

Nemoćno je objesio ruke i čekao.

— Mac, ne smijete mu ništa učiniti! — dovikne starac, još stojeći za šankom. — On je šerif!

— Stari će mi uništiti živce, Mac — reče otegnuto Nat Black.

— Ma, pusti ga neka priča, Nate. Oni koji pričaju mnogo poput njega bezazleni su, to smo već mnogo puta ustanovili. Seane, iziđi i pripazi! Ne bismo htjeli da nam itko smeta, razumiješ?

— Razumijem, nisam glup — progundā Mailer i iziđe iz krčme. No već za nekoliko se trenutaka vrati.

— Nešto se dogodilo? — zapita Mac.

— Nestale su naše puške.

— To je tvoje maslo, zar ne? — progundā Mac Burrel i polako se okrene prema šerifu.

Zamijetivši da se Black osvrnuo prema Maileru, Ryan se odgurne od zida, podigne ruku i zamahne. Udarī Blacka po sljepoočici i sruši ga.

Kad ga je htio preskočiti, ščepa ga za ruku Mac Burrel i povuče opet prema zidu.

— Pitao sam te nešto, šerife?! — izdere se Mac.

Jack opet navali, ali Burrel zadrži udarac i drugom ga rukom pogodi u bradu, tako da je potiljkom potmulo udario o drvenu oplatu. Iznenada mu bljesnuše zvijezde pred očima. Osjetio je kako mu popuštaju koljena, kako se ruši na pod i kako mu se u nos uvlači miris piljevine. Čuo je glasove kao iz velike daljine, zatim ojačaju i ponovno se stišaju.

Zvijezde se zavrte brže, pretvore u plamene krugove i naglo ugasnu u nesvjestici, koja ga povuče u beskrajnu dubinu.

— 0 —

— Ovo će mu biti pouka. Mislim da je dobio dovoljno batina — reče Mac Burrel kad je Miles htio podići šerifa. — Provjerite ima li u sebe ključ. Moramo uzeti puške.

Okrene se i žurno priđe šanku.

— Hajde, natoči mi viski — progundā Mac. — Požuri!

— Sine, ne mogu shvatiti kako si postao takav — promrmlja prigušeno starac.

Sin mu se zlobno naceri i posegne za čašom.

— Za nama tragaju na sjeveru — izjavi.

— Tragaju?! — užasnuto uskliknu starac. Uzmakne jedan korak i gotovo se prestrašeno zagleda u sina. Kad se povukao još jedan korak, naleti na police s bocama. — Što tražite u Tucsonu?

— Novac! — iskreno odgovori Mac.

— Možda bi nam ga mogao dati onaj Millan — natukne Nat Black. Priđe šanku i nasloni se na nj objema rukama.

— Ne smijete to učiniti! — uzruja se starac. Uzmite sve što imam, ali nestanite. A Millana ostavite na miru, inače ćete natovariti zlo na vrat.

— Nisi nam nikada pričao da je tvoj otac tako čovjekoljubiv, Mac. — Black se oporo nasmije. — Inače bismo već prije dojahali u Tucson.

Mac se žustro okrene.

— Jesi li slutio da će nam odmah ponuditi što ima u blagajni? — nastavi Black istim tonom. — Hajde, pogledaj što je u njoj. Bilo bi dobro da uskoro odemo odavde.

— Posjetimo radije Millana — tiho odvrati Mac. — On vjerojatno ima više para.

— Nema više od mene — umiješa se njegov otac i izvuče ispod šanka malenu blagajnu. — Ovdje ima najmanje dvjesto dolara. Taj vam je novac dovoljan da stignete do Meksika.

Black pogleda Maca i posegne za novcem. Pohlepno ga je zgrabio i potrpao u džepove.

S nogostupa dopru koraci. Burrel i Black se odmah okrenu.

— Sean i John se vraćaju s puškama — reče Warren, koji je stajao kraj prozora.

Prvi uđe Mailer, za njim Miles. Nosili su puške koje im je Jack Ryan oduzeo i zaključao u svom uredu.

— Opskrbit ćemo se i viskijem, pa odjahati — reče Burrel, krenuvši im u susret. Uzme iz Mailerove ruke svoju pušku i iziđe iz krčme.

Okorjeli Mac Burrel bio je sam sa svojim mislima, koje nitko nije mogao odgonetnuti. Polako i gotovo nečujno krenuo je po nogostupu ulice.

Zastane kraj jednog prozora kroz koji je dopiralo svjetlo i pogleda limeni natpis što je visio nad vratima. Na njemu je pisalo: »Wells Fargo«.

— Sutra stiže novac za ljude u Fort Masonu! — iznenada reče u kući neki glas. — Salju ga iz Fort Thomasa, i to kolima.

Burrel se naglo uspravi. Zaboravi oca.

— To je prilično zaobilazan put — odgovori drugi glas. — Zašto prolaze kroz Tucson?

— Prilike su prilično nesigurne. Posvuda se vrzmaju razbojnici. Pa, vidio si što se dogodilo u krčmi.

— Da, stari Burrel izaziva sažaljenje. Umislio je da mu sin radi kao kauboj na nekom ranču u Kansasu ili Dakoti. Odakle mu samo ta pomisao! Mac je postao razbojnik, pravi pravcati razbojnik!

Mac Burrel se povuče. Čuo je kako je drugi muškarac opet progovorio, ali više nije mogao razumjeti riječi.

Kad je stigao do krčme, Mailer i Black su već stajali kraj konja.

Mac se osvrne oko sebe. Na ulici se nije pojavio ni jedan jedini čovjek.

Uto iz krčme iziđe i Warren.

— Što ćemo sa šerifom? — zaplita. — Još je u nesvijesti.

— Ostavit ćemo ga — odvrati Mac Burrel. — Samo ćemo izazvati ljude ako ga ubijemo. Odjahat ćemo odmah i to prema sjeveroistoku.

— Čemu žurba? — zapita Black.
— Šutra stižu sa sjeveroistoka neka kola s novcem za vojnike u Fort Masonu. To sam maloprije čuo.
Mailer tiho zarviždi i hitro priđe Burrelu.

— Nisi, valjda, previše popio, ha?
— Nisam. Poslužila me samo velika sreća. U poštanskoj su stanici dvojica razgovarala, a ja sam se slučajno našao pred vratima. Uostalom, svatko kad-tad ima sreću. Napokon se osmjehnula i nama. Neka Miles izađe, vrijeme je da krenemo!
— Kažeš, novac voze u Mason? — zamišljeno upita Black.

— Da.
— Onda predlažem da odjašemo na jug. Napadnemo li kola iza grada, mnogo će se kasnije doznati da se nešto dogodilo i započeti potjerom, Mac.

— Nat je u pravu — suglasi se Mailer. — Hajde, Mac, oprostí se s ocem. Vjerojatno ti želi dati još nekoliko dobrih savjeta za budućnost.

Warren se zlobno nasmije.
— Njega ne spominjite! — zaprijeti Burrel. — Zar ste već zaboravili novac koji vam je dao?

Žustro se okrene i odlučno priđe svom konju. Pritegne mu kolan, zatim gurne čizmu u stremen.

— Dobro, kako god želiš — progundá Black, pa i on uzjaše svog konja.

— Mac! — vikne u tom času starac iz krčme. — Mac!

Već u sedlu, mladi se Burrel okrene. Ugledavši nad zaklopnim vratima očevo blijedo lice, zausti kao da će nešto reći, a onda okrene naglo konja i podbode ga.

Ostali su ga slijedili.

Podigne se prašina i zamaglí starcu pogled. Gradićem Tucsonom odjekivao je topot kopita.

— 0 —

Jack Ryan se polako osvijesti, i u glavi mu se počnu sređivati misli. Oko njega je bilo tiho kao da je sam. Ležeći na podu, sjeti se svega što se zbilo. Kad je ponovno otvorio oči, krčmar ga je gledao.

— Otišli su, šerife — reče stari Burrel. — Prije pola sata.

Krenuvši prema šanku, Jack osjeti da su mu koraci još prilično nesigurni. Spotakne se o bocu na podu i odbaci je nogom, a onda posegne za jednom bocom na šanku i napuni čašu. Tek tada ugleda na rubu šanka praznu blagajnu.

John Burrel ustane i priđe.

Jack popije gutljaj. Viski je bio topao i opekao mu je jezik. Morao se nakašljati.

— Novac iz blagajne dao sam im dobrovoljno — reče krčmar.

— Doista?

— Da, šerife.

— Dobro, Burrele.

— Bez novca ne bi bili napustili grad i zato sam im ga dao, šerife. Htjeli su uzeti novac od Millana, pa sam im poklonio sve što imam. Sada nemate nikakvih razloga da ih progonite, zar ne?

Jack popije ostatak viskija i spusti čašu u slivnik.

— Ne, ne mogu ih progoniti — prizna. — Barem ne zbog tog razloga.

Izvana, na nogostupu, začuju se koraci; netko se približavao.

Šerif pogleda prema vratima. Ubrzo se pojavi glava upravitelja po-

šte koji se zbunjeno počeo po bradi kad je ušao.

— Cijeli je grad vidio što se dogodilo, šerife. Pokazali smo se kao kukavice.

— Koješta, tako je najbolje. Oni su bezobzirni i divljom bi pucnjavom prokrtili sebi put iz grada. Nadajmo se da se više nikada neće ovdje pojaviti. To bi bilo i najbolje za Burrela.

— Imate pravo, šerife. Inače, poštar još nije stigao.

Jack se iznenađeno zagleda u upravitelja pošte.

— Ne očekujemo, doduše, ništa vrijedno — nastavi upravitelj — ali trebalo je da stigne sa sjeveroistoka.

— Što želite reći time?

— I ona su petorica dojahala sa sjeveroistoka, šerife...

— A, tako! No, to ne mora značiti ništa.

— Naravno, ali htio sam vam to ipak reći. Katkad se, kao što znamo, nižu nevolja za nevoljom.

Upravitelj se pošte okrene i ode.

— 0 —

Ubrzo poslije izlaska sunca ušla su u Tucson kola štropecući i škripeći. Zaustavila su se pred poštom, a za njima se vukao golem oblak prašine.

Jack Ryan je stajao pred svojim uredom i gledao kola, koja su dopratila četiri vojnika.

Peti vojnik, zapravo poručnik, zaustavi se pred šerifom i pozdravi ga, dodirnuvši prstom šešir.

— Dobro jutro! — reče Jack. Pogled mu odluta opet prema kolima, iz kojih su u međuvremenu izišla još tri vojnika. — Pratlja je jača nego što se na prvi pogled vidi — reče poručniku,

— U Arizoni ima dovoljno besposlenih vojnika. Indijanci miruju već nevjerovatno dugo.

— Miruju i bijelci, što je pravo čudo — napomene Jack. — Imate li mnogo novca?

— Poprilično, šerife. Pedeset tisuća. — Oficir se nasmiješi.

Jack iznenađeno zazviždi. Njegovo čuđenje kao da je laskalo taštom poručniku, koji se odmah uspravi u sedlu i pogladi uniformu. Gotovo se moglo pomisliti da novac koji je on samo pratio pripada osobno njemu.

— Želim vam sretan put — reče Jack. — Hoćete li dugo ostati u gradu?

— Nećemo, šerife. Čim nešto pojedemo, produžujemo. Ima li bilo kakvih naročitih događaja u Tucsonu?

Jack je načas oklijevao i gledao preko njegova ramena. Pred krčmom je stajao John Burrel, a lice mu je bilo bijelo kao tek okrečen zid. Vjerojatno je stajao ondje otkad je stigla kočija i cijelo vrijeme strepio od tog pitanja. Gledao je Jacka, a u neispavanim mu se očima vidjela molba.

— Ne, ne događa se ništa osobito — odgovori Ryan, nezadovoljan zbog te laži.

— Onda vam želim još jedan ugodan dan. — Oficir okrene konja i odjaše prema pošti.

Vojnici su već ispregli konje i vodili ih u dvorište.

Nakon nekog vremena poručnik im naredi neka uđu u poštu. Očito nisu namjeravali posjetiti krčmu.

Jack opet pogleda Burrela. Krčmar kao da se malo pogurio. Napokon se odluči i prijeđe preko ulice.

— O čemu vas je ispitivao šerife?
— zapita držećim glasom. — Mislim, da li je pitao kako je u gradu, ima li bilo kakvih nemira?

— Odakle vam ta pomisao?

— Vojnici žele uvijek znati sve. Smatraju da su nadležni za sve što se zbiva u ovoj zemlji.

— Nije me ništa pitao — odvratilo oštro Jack.

Okrene se i uđe u ured, pa tako zalupi vrata da su iz pukotina izišli oblaci prašine. Začudi se svom ponašanju. Ode za pisali stol i sjedne na rasklamanu stolicu.

Zašto je zaštitio ljude koji su ga nemilosrdno pretukli?

Ponovno ustane i priđe prozoru. Vojnici su upravo uprezali svježe konje. Dvojica su stajala kraj kola i držali uperene puške.

Poslije desetak minuta pojavi se poručnik. Vikne naredbu.

Iz pošte iziđu odmah ostali vojnici i uzjašu a trojica uđu u kočiju.

Kočijaš je već sjedio na sjedalu. Jedino on nije nosio uniformu. Fijukne bič. Teška se kola pokrenu i, podigavši gust oblak prašine, odjure kroz grad, čiji su žitelji uglavnom još spavali.

Jack iziđe i zagleda se za vojnicima.

Iznenada iz oblaka prašine što se lelujavao nad ulicom izroni Millan. Popne se na nogostup i zastane.

— Bio je u vas? — zapita šerif.

— Da, bio je. I, znate što me upitao? Zanimalo ga je kako mi je palo na um da se naselim tako daleko na jug. Ovdje ne podnose ljude s Istoka, napomenuo mi je. Kao da to nisam već i ja uvidio.

— Što ste mu odgovorili?

— Rekao sam mu da mi se ovdje sviđa, šerife.

Jack se osmjehne. Millan mu je bio simpatičan, iako je sinoć pobjegao iz krčme i ostavio ga na cjedilu.

— Inače, poštar još nije stigao — nastavi Millan. — Maločas mi je to rekao upravitelj pošte.

— Da, posjetio je i mene. Odjahat ću prema sjeveroistoku. Možda pronađem neki trag.

— Ako pristajete, poći ću s vama, šerife. Četiri oka vide više nego dva.

— Mogu to obaviti i sam, Millane. Ne smatrate, valjda, da mi zbog onog sinoć dugujete nešto? — Jack ga pogleda sa strane.

— Niste imali baš nikakvih razloga da uđete u krčmu, Ryane. Osim jednog: da mi pomognete. Neću to nikada zaboraviti.

— Prestanite govoriti gluposti, Millane — promrmlja Jack, okrene se i vrati u ured. Uzevši šešir i vinčesterku, ponovno izađe.

Millana više nije bilo, pa Ryan žurno ode u javnu konjušnicu i osedla konja. Kad ga je izveo na ulicu, u susret mu dojaše Millan.

— Ne tjera me samo želja da vam pomognem, šerife — reče trgovac i osmjehne se.

— Kakav još razlog imate?

— Želim da me starosjedioci već jednom prestađu smatrati strancem.

Zajedno su odjahali niz ulicu, a zatim iz Tucsona.

Nad zemljom je treperio zrak. Vrućina je bila ubitačna i činilo se kao da brojni kaktusi plivaju na golemoj vodenoj površini.

Jack nikako nije mogao zaboraviti kola s novcem. Nije se osjećao ugodno zato što poručniku nije spomenuo Maca Burrela i njegove ortake. Međutim, tješio se mislju da je novčana pošiljka vrlo dobro čuvana.

Bitno je da sazna gdje se zadržao poštar.

— 0 —

Začuvši štopot kotača i potmuo topot kopita, Mac Burrel se uspravi. Izviri iz zaklona među kaktusima i ugleda kočiju ispred zastora od prašine.

Nat Black se pljesne po bedru i radosno nasmije. Tada pljune u ruke i čvršće uhvati pušku.

Burrel pokuša izbrojiti jahače koji su pratili kola, ali je prašina bila pregusta, a očima mu je smetalo neprekidno treperenje zraka.

— Treba da se raspršimo! — naredi. — I, nemojte prerano pucati, razumijete li me? Vjerujem da ćemo se danas dočepati pravog bogatstva. I, još nešto: ne pucajte u konje, jer će nam biti potrebni.

Ostala se četvorica pogure i potruče u zaklon iza susjednih kaktusa, što su rasli uokolo i stršili u vis poput dugačkih prstiju.

Kola su se približavala.

— Kola prati pet konjanika — reče Black kad su se jahači mogli jasno razabrati. — Njih ćemo srušiti s konja prije nego što se oporave od iznenađenja.

Burrel opipa revolver u koricama i uperi pušku. Cijev je pratila kočiju.

— Sada? — upita Black.

— Da.

Odjekne hitac. Jedan vojnik naglo podigne ruke i kriknuvši sruši se na pijesak. Konj zarže i propne se.

Burrel ispali drugi hitac, no kako su se svi vojnici kretali promaši metu, pogodi kola i otkine jedan iver.

U međuvremenu su i ostali otvorili vatru. Burrel povuče zatvarač i ponovno okine.

Začu se odrješita naredba i konjanici počnu pucati. Konji ispod jahača nemirno su poskakivali. Na jednom i iz kočije izvire puščane cijevi. Sijevnu plameni jezici.

Uto Miles jaukne.

Burrel se naglo osvrne. Miles je isteturio iz zaklona, malčice ukočeno stajao, a onda poklekne.

— Do vraga — prosikće Black. Usne su mu bile upadljivo blijede.

— Pucaj! — vikne Burrel i opet opali. U prašini koja je potpuno obavila kočiju, nije se više ništa moglo razaznati.

U tom času Miles padne na lice. Tijelo mu se trzne a onda ukoči.

— Pa, on je mrtav, Mac! — dovikne Warren. — Ovo je ludost. Previše ih je. Nasamarili su nas. Nekoliko ih je i u kočiji!

Nad glavama su im fjukali meci. Black i Warren se počnu pucajući povlačiti.

Burrel nacilja i bijesno povuče obarač, ali igla udari u praznu čahuru. Prigušeno opsuje, pa se i on počne povlačiti. Poslije nekoliko koraka opet zastane, izvuče revolver i opali, iako je znao da je za revolver udaljenost prevelika.

Iza njega zarže konj. Osvrne se i opazi da su njegovi ortaci već uzjahali. Tada potrči i skoči u sedlo.

— Hajdemo! — vikne Black, a ostali jurnu za njim.

Burrel se okrene u sedlu i opali iz revolvera. Rukom okrzne kaktus, i oštre mu bodlje razderu košulju.

U galopu su prešli jednu uzvisinu, slušajući svuda oko sebe zvižduk metaka i gledajući brazde koje je tanad stvarala na zemlji lijevo i desno od njih.

Kao nekim čudom uspjeli su se skloniti iza najbližih stijena, gdje ih meci više nisu mogli dosegnuti.

— Stanite! — vikne Burrel.

Nisu ga poslušali, već su podboli konje. Tada i Burrel opet potjera konja.

Nakon nekog vremena pucnjava iza njih umukne.

— Zašto nećete stati, do vraga? — vikne Burrel. — Prestali su pucati. Možda nam se sada pruža prilika.

— Produžimo! — uzvikne izbezumljeni Black.

Burrel shvati da nema nad njima više nikakvu moć. Obuzela ih je panika, pa ih ni novac nije mogao primamiti. Prvi put su naišli na tako jak otpor, te izgubili glavu.

— 0 —

Jedan vojnik dovuče mrtvog Milea do kočije.

Poručnik pogleda blijedo lice na kojem su staklenaste oči ukočeno zurile u prazno.

— Poznaje li ga tko? — zapita i pogleda svoje ljude.

Šutjeli su i nijekali glavama.

— Htjeli su nas pobiti — reče bradati narednik, koji je sjedio u kočiji. — Prokleti razbojnici! Zanima me samo kako su saznali za tu novčanu pošiljku.

— Tko zna — promrmlja poručnik. — Bilo kako bilo, neće se vratiti. Nisu očekivali tako jaku pratnju.

Narednik samo zagunđa i dade znak kočijašu, koji otvori sanduk, izvadi kratku lopatu i skoči na zemlju.

— Ne — progovori odlučno poručnik — nećemo Rationa ovdje pokopati.

— Zašto?

— Svaki pošten čovjek zaslužuje da ima grob ondje gdje ga rodbina može naći. Vrlo dobro znate da se ovdje već za nekoliko tjedana grob ne bi mogao razaznati! Izjahali smo iz Tucsona, tek prije jednog sata. Naredniče, odredite jednog čovjeka koji će poginulog otpremiti u grad. Neka ga ondje pokopaju.

— Onda zakopajmo barem razbojnika — progundā kočijaš.

— I njega ćemo poslati u Tucson. Zanima me da li ga ondje netko poznaje. Najbolje bi bilo da vi osobno odjašete, naredniče!

— Razumijem!

— Obratite se šerifu!

— Dobro.

— Stavite obojicu na Rationova konja. Mi ćemo vas čekati ovdje, naredniče. Nastojte se što prije vratiti!

— 0 —

Vrativši se iz Tucsona i dojahavši do kočije, narednik zaustavi konja i ukočeno sjaše. Jedan mu vojnik pruži čuturu s vodom. Odmah ju je uzeo i prinio ustima. Vrlo žedan, pohlepno je pio toplu vodu.

— Nisam razgovarao sa šerifom, jer nije bio u gradu — izvjesti poručnika. — Poginule sam ostavio u upravitelja pošte.

— A gdje je šerif?
— Odjahao je s Olom Millanom u potragu za poštarom koji nije stigao u Tucson. Čudno, najednom kao da se svašta događa.

— Što ste doznali u upravitelja pošte? Poznaje li on poginulog razbojnika?

— Pogledao ga je i zanijekao. Možda su zlikovci dojahali iz Nevada i slučajno nas opazili. Vidjevši vojnike oko kočije, nanjušili su bogat plijen. Ja mislim da bi toliki novac trebalo prevoziti neupadljivo.

Poručnik uzjaše i naredi:

— Hajd' mo ljudi!

Očito je smatrao slučaj riješenim.

Vojnici uzjašu, a trojica uđu u kočiju. Kočijaš odmah pucne bičem, kao da je jedva čekao da krene.

Konji povuku teška kola. Kotači uskovitlaju sitni pijesak, i već za nekoliko sekundi sve ih je opet obavio gust oblak prašine.

— Da li ste još nešto doznali u gradu? — zapita poručnik narednika, koji je jahao kraj njega.

— Nisam, ali sam rekao ljudima kako je šerifova dužnost da progoni razbojnike. Vjerojatno će mu to priopćiti.

— Vrlo dobro. Neka to uzme u obzir. Uostalom, zna što je u njegovoj nadležnosti.

— o —

— Evo ih napokon! — uzvikne Black kad se u daljini pojavila kočija.

— Nisu nimalo žurili — promrmlja Burrel i namršti se. — Trebalo je zapravo da već prije dva sata prođu ovuda.

— Nije važno — odvrati Black i podigne se u stremenu. — Bitno je da su tu.

— Zanima me o kakvoj je svoti riječ — izusti Mailer gotovo šapatom, kao da se boji da će ga čuti pratioci kočije; oni su, međutim, bili udaljeni najmanje četiri stotine metara.

— Riječ je o golemoj svoti, možeš mi vjerovati — prosiće Burrel. — Vratimo se i provjerimo što su radili ovo vrijeme.

Pričekali su da se kočija izgubi u daljini, a onda okrenu konje i odjašu prema istoku.

Trebalo im je pola sata da bi stigli do mjesta na kojem su napali vojnike. Vidjeli su izgažen pijesak i prazne čahure, što su ležale uokolo.

Black prvi sjaše i potrči među kaktuse. Ostali krenu za njim.

Za četvrt sata opet su se okupili kraj konja. Gledali su se.

— Ovdje nisu zakopali poginule, inače bismo pronašli grobove — reče Burrel i gurne šešir na potiljak.

— Možda su ih povezli sa sobom. No, s obzirom na vrućinu, to je nezamislivo — napomene Warren i pogleda ostale.

— Nemoguće. — Black zaniječe glavom.

— Onda preostaje samo jedna mogućnost — reče Burrel. — Otpremili su leševe u Tucson, a ondje će ljudi prepoznati Milesa.

— Moramo pobjeći odavde! — izusti promuklo Warren. — Uskoro će nas posvuda tražiti vojska. Progonit će nas kao bijesne pse.

— Moj se otac rodio u gradu! — Mac Burrel opsuje. — Vjerujem da ga cijene. Častan je građanin i nikada se nije ogriješio o zakon. Stoga mislim da će ljudi šutjeti.

— Tako misliš, ha? A šerif? — upita Black. — Da ste mene poslu-

šali, ne bismo ga se sada morali bojati. Ja sam odmah predložio da ga ušutkamo za sva vremena.

Burrel pogleda prema istoku.

Pogled se pružao daleko. Nigdje se nisu vidjeli jahači ni oblak prašine.

— Da tragaju za nama, već bi odavno bio ovdje. Uvjeren sam da su šutjeli — zaključio krčmarov sin.

— Namjeravaš li možda odjahati u grad i provjeriti to? — zapita osorno Black.

— Nisam lud.

— Dobro je što ti se ne vrzmaju barem takve misli. Dakle, jahat ćemo prema jugu, pričekati da zanoći i sakriti se. Ako se do jutra nitko ne pojavi, bit ćemo sigurni da ljudi ne znaju ništa ili, barem, ništa ne žele znati, Mac.

— A ako se pojave? — zapita Warren. — Možda je šerif okupio potjeru, pa nas namjerava napasti. Tada nam nema spasa.

— Glupost! Oni su mekušci — izjavi Black. — Kad počnemo pucati, napunit će gaće i pobjeći kao zečevi.

— Nat je u pravu — suglasi se Burrel. — Najpametnije je da krenemo. — Popne se u sedlo. — Uostalom, moramo se uvjeriti progone li nas ili ne. Ako su nam na tragu, možda nam šerif još jednom uleti u ruke. I pomisao na to velika mi je utjeha.

— o —

— Pa nismo ga mogli ostaviti da dugo leži na takvoj vrućini, šerife, pa smo ga pokopali. I vojnika — reče upravitelj pošte i pogleda Jakka Ryana.

Stojeći kraj prozora, šerif se malo okrene i pogleda van. Sjene kuća dosegle su već sredinu ulice.

— Čvrsto ste uvjereni da je riječ o jednom od onih razbojnika? — obrati se Millan upravitelju pošte, sjedeći na rubu pisaćeg stola.

— Naravno, jesam. Nisam još tako ishlapio. Burrel se čak sjetio da ga je sin zvao Milesom. Tu je svaka sumnja besmislena.

— Položaj je vrlo neugodan za krčmara — promrmlja Millan. — Što namjeravate, šerife?

Jack se okrene i zagleda u nj.

— Narednik koji je dopremio tijela izjavio je kako vojska ima zadatak da štiti bijelce od Indijanaca a šerifi treba da progone razbojnike — promrmlja upravitelj pošte i sliježe ramenima. — Valjda zna što govori.

Jack priđe pisaćem stolu, načas zastane pred Millanom, pa produži. Izvadi metke iz gornje ladice i pogleda upravitelja.

— Da, narednik je rekao istinu — promrmlja.

— Uistinu ćete krenuti za zlikovcima — zapanjeno upita Millan. — Narednikove vas riječi nimalo ne obavezuju. Nije vam on starješina.

— A što ste drugo očekivali? Ja sam šerif. Premda žalim starog Burrela, pokušat ću uhvatiti njegova sina i ostale. To mi je dužnost.

— Opet ću vam se pridružiti, Ryane. — Millan ustane. — Ili, možda, namjeravate okupiti potjeru?

— Da, narednik je govorio i o potjeri — izusti tiho i smeteno upravitelj pošte. — Samo, ne mogu zamisliti kako biste ljude nagovorili na to. Oni se neće pridružiti potjeri, već i zbog Burrela.

— To možemo lako provjeriti — odvrati Ryan. Kažite svima da se okupe na ulici.

Upravitelj dohvati dva pisma koja su donijeli šerif i Millan; kad su ih našli, ležala su u vodi, no dosad su se već osušila.

— I, ništa drugo niste našli? — promrmlja.

— Ništa — odgovori Jack. — Vjerojatno su razbojnici bacili svu poštu u rijeku. Voda je samo ta dva pisma izbacila na obalu. Ležala su nedaleko mjesta gdje smo ga vrlo lako pronašli.

— Ipak, vidjeli ste i neke tragove?

Šerif i trgovac se pogledaju.

— Da, bilo je mnogo tragova — odgovori Millan. — Poštara je napalo nekoliko ljudi. Na žalost, nismo mogli utvrditi koliko ih je bilo. Slijedili smo tragove do rijeke Gila, u kojoj su se izgubili. Banda je, očito, ujahala u vodu.

— Možda je riječ o Macu i njegovoj družbi, šerife?

— Možda — suglasi se Ryan. — No, to su samo nagađanja. Želimo li doznati istinu, moramo upitati Burrela ili nekog njegova ortaka.

— Tko zna gdje su već oni. Možda su prešli u Meksiko.

Upravitelj pošte spremi oba pisma u džep i iziđe iz ureda.

— Posjetit ću starog Burrela — reče Jack i pogleda kroz prozor. — Moram mu objasniti kako je moja dužnost da progonim razbojnike.

— Ako pristajete, poći ću s vama.

— Nemojte. — Jack se osvrne prema njemu i nasmiješi mu se. — Niste se doselili u Tucson da biste postali moj pomoćnik.

— Ipak, pomoći ću vam, šerife. Za jednu je osobu taj zadatak preo-

pasan, a imam dojam da od potjere neće biti ništa. — Millan pogleda na ulicu. — Kada ćemo krenuti?

— Mogli bismo za pola sata — odgovori Jack, pa i on pogleda van.

Činilo se da nema nikoga u krčmi u Burrela. Možda građani nisu znali kako da se vladaju prema starcu.

— Dobro, sastat ćemo se za pola sata, šerife — odvrati Millan. — Najbolje da se svratite k meni.

— Dobro. Samo ne zaboravite da je to opasno i za dvojicu.

Millan iziđe ne odgovorivši. Za njim se zatvore vrata, potom se začuju odlučni koraci na nogostupu koji su se udaljavali.

Burrel je bio sam. Sjedio je za stolom ispred šanka, nalakćen na nj i licem okrenut prema zidu.

Jack odlučno gurne vrata i koračne u krčmu. Zacvile šarke, na koje je vjetar donio pijeska, a pod čizmama zaškripi drven pod, na kojem blizu vrata više nije bilo piljevine.

— Što hoćete, šerife? — zapita starac.

Nije se ni pomakao kad je Jack prišao stolu i sjeo mu nasuprot.

— Moram ponovno iz grada, Burrele, no htio bih prije toga s vama razgovarati.

Starac ga pogleda. Na upalim su mu se obrazima ljeskale suze. Oči su mu bile okružene crnim kolutovima i uvukle se duboko u duplje. Doimale su se još vodenkastije nego prije. Drhtavim je prstima prešao preko čela, kao da će tako rastjerati turobne misli.

— Želite razgovarati sa mnom, s ocem čovjeka kojega ćete progoniti čim izjašete iz grada!? Ubit ćete

Maca ili ga zarobiti kako biste ga predali sucu, nije li tako? Što bih ja mogao reći na to, šerife?

— Molim vas samo da me shvatite. Kao šerif ne mogu drugačije, Burrele.

— Nitko ne zna tko je napao kočiju! — prošapće grozničavo krčmar i uhvati Jacka za ruku. — Mladići su se povukli! Jedan je od njih platio to glavom, šerife. Zacijelo su odjahali i više se nikada neće ovdje pojaviti.

— Ili će opet ubijati, nastojeći da se negdje drugdje dočepaju novca — odvrati šerif, žustro istrgne ruku i ustane.

I starac se digne, nesigurnim koracima ode iza šanka i posegne za polupraznom bocom. Pogleda Jacka, zatim prinese bocu ustima i počne piti viski.

Izišavši iz krčme, šerif sretne upravitelja pošte, koji je kimao glavom.

— Ljudi ne pristaju, šerife.

— Ništa drugo nisam, zapravo, ni očekivao. Htio sam samo provjeriti. Poći će sa mnom Millan.

— Kako to?

— Želi mi pomoći. Htio bi da mu Tucson postane pravi dom, pa misli kako je to najpogodniji način da ostvari tu želju. Nadajmo se da se neće prevariti.

— I ja bih vam se pridružio — promrmlja upravitelj pošte i slegne ramenima — ali tko bi se, dok mene ne bi bilo, brinuo o pošti, šerife?

— Imate vrlo dobar izgovor — odvrati Jack i osmjehne se. Prije nego što je upravitelj stigao odgovoriti krene prema uredu.

Ubrzo dođe Millan.

— Nisam bio baš čvrsto uvjeren da ćete svratiti k meni — objasni, smješkajući se.

Jack izvadi iz ladice jednu zvijezdu i baci je na stol. Zatim uzme pušku i krene prema vratima.

— Treba li da se svečano zakujem, šerife? — dovikne za njim Millan.

— Radije nam poželite sreću — odvrati Ryan, otvori vrata i korakne na nogostup.

Millan zamišljeno uzme zvijezdu i prikači je na prsa.

Kad je dojahao do javne konjušnice, šerif je već bio na konju.

Jedan kraj drugoga izjahali su iz grada. Na ulici se nije pojavio baš nitko. Tek tu i tamo njihanje zavjesa na prozorima odavalo je da ih promatraju.

— o —

Brzo se spuštao mrak. Iz daljine dopre vuče tuljenje.

Jack Ryan se sagne i opipa rubove jednog otiska kopita. Nakon nekog se vremena uspravi.

— Ponovno su se vratili ovamo — reče. — Vjerojatno su htjeli provjeriti da li su vojnici zakopali poginule.

— Prije koliko su vremena bili ovdje? — zapita Millan, držeći u ruci nekoliko praznih čahura i zamišljeno ih promatrajući.

— Prije otprilike četiri sata. No, možda je riječ i o šest ili sedam sati. To se ne može točno ustanoviti. Međutim, prošla su najmanje četiri sata. Na sreću, vjetar ne puše, pa možemo slijediti trag.

Polako su jahali prema jugu.

— Da li je još daleko meksička granica? — upita Millan nakon nekog vremena.

— Prema mojoj procjeni osamdesetak kilometara.

— Onda bi se moglo dogoditi da ih ne dostignemo prije granice, zar ne?

Polako su se približavali brdima i obrisi postadoše jasniji. Još su razabirali trag koji su slijedili.

Millan izvuče pušku iz navlake na sedlu i ubaci metak u cijev.

— Ako su se negdje sakrili, kako bi ustanovili da li ih netko progoni, onda su bez sumnje ovdje.

— Možda — promrmlja Ryan, pa i on izvuče pušku. — Trebalo bi da skrenemo s traga, inače ćemo još upasti u zamku. Razdvojimo se. Ako otvore vatru na jednog od nas, drugi će to čuti. Ne dogodi li se ništa, sastat ćemo se za jedan sat na ulazu u brda. — Pokaže rukom onamo kamo je vodio trag.

— Dobro.

Millan potjera konja ulijevo, okreće se i mahne rukom.

Jack je gledao za njim, zatim odjaše udesno. Znao je da Burrela i njegove ortake neće doći prije granice ako propuste priliku i ne uhvate ih ovdje. S druge strane, možda su im ovdje namjestili stupicu.

Dok su se granitne stijene sve više približavale, grčevito je stezao kundak puške. Nagnuo se naprijed kako bi bolje vidio. Prigušeni se topot kopita odbijao od litica. U njihovom podnožju razabiralo grmlje. Možda su se razbojnici pritajili u njemu i već uperili oružje.

Zatrese glavom. Čekati bi mogli jedino na vlastitom tragu, od kojeg se on udaljio najmanje dvjesto metara.

Naglo povuče uzde i zaustavi konja.

Do ušiju mu je dopro štopot nekog kamena koji se zakotrljao u klanac. Zatim opet zavlada tišina.

Možda je neka životinja gurnula taj kamen? Na litici nije vidio nikoga.

Konj prijeđe tek nekoliko metara kad se slijeva začuše hici.

Jack opet zastane. Puščana je paljba postala žešća. Iznenada odjekne kroz noć prodorno i kratko razanje.

Šerif potjera konja prema litici. Pomisli da su možda svi odjahali ulijevo, jer se boje razdvojiti.

U tom času izraste na litici neki lik. Bljesne narančast plamen. Dok je Jacku pucanj još odjekivao u ušima, metak napravi brazdu na zemlji blizu konja. Uzvitla se prašina.

Konj prestrašeno zanjšti i odskoči u stranu i zato Jack izbjegne slijedeći metak.

Nije ni pokušao smiriti konja, već je odmah podigao pušku i opalio uvis. Gađao je prenisko. Metak udari u liticu nekoliko centimetara ispod strijelca, odbije se i zazviždi prema nebu.

U međuvremenu je konj stigao do šikare u podnožju izbočene litice i ušao u nju. Strijelac je odozgo još pucao. Metak otkine nekoliko grančica suhih kao slama.

Jack skoči s konja, priljubi se uz liticu i pogleda uvis. Učini mu se da vidi razbojnikovu glavu, pa hitro podigne pušku i opali. Za djelić ga sekunde zaslijepi plamen iz cijevi. Kad je jeka poslije hica napokon utihnula, začu se podrugljiv smijeh.

Budući da nije više ništa vidio nad sobom, Jack spusti pušku, pa

potrči do konja, koji je stajao malo podalje i prestrašeno ga gledao. Potapše životinju po vratu i tiho joj reče nekoliko riječi, a onda posegne za uzdama i, provjeravajući kakvo je stanje, pogleda uvis.

Protivnika na litici nije vidio. Činilo se da je nestao.

Nije znao da li se sukobio s Burrelom ili nekim njegovim ortakom. Uostalom, možda je naišao i na neke druge razbojнике, ljude koji pucaju na svakog jahača, iako ne znaju što će naći u njegovim džepovima.

Zatrese glavom. Ne, zacijelo su ipak u pitanju zločinci koje su slijedili. Povede za sobom konja.

Neprestano je pogledavao uvis, no podmukli se strijelac više nije pokazivao.

Za nekoliko minuta stigne Jack do klanca iz kojeg je strujio topao zrak. Tu zastane i razmisli. Sjeti se da su se Millan i on, doduše, dogovorili gdje će se sastati, ali nisu ništa predvidjeli za slučaj ako se nešto dogodi.

Uvede konja u klanac.

Tu je počinjala strmina. Umjesto pijeska tlo je bilo kamenito, pa je zveckanje kopita tako odjekivalo da se čulo daleko. Zacijelo su ga čuli i razbojnici.

Iznenada se na lijevoj strani otvori širok usjek u stijenu. Oklijevao je, a onda pusti uzde i priđe tom usjeku. Vidjevši da je mnogo dublji nego što se činilo na prvi pogled, vrati se po konja i uvede ga u njega. Potraži izbočinu na stijeni i omota oko šiljka uzde. Zaključio je kako je bolje da produži bez konja. Bit će gotovo nečujan, a protivnici možda neće znati gdje da ga traže.

Iziđe iz usjeka i priljubi se uz stijenu. Desnom je rukom držao pušku, naslonivši kundak na bok.

Nigdje se ništa nije micalo. Samo se iza njega čuo konj, jer je jednim kopitom tiho strugao po kamenu.

Jack se napokon odgurne od stijene i krene kroz klanac.

Iznad njega litice su se gotovo dodirivale. Iza jedne oštrem okuke put se proširi. Tu su i stijene bile niže, pa je do dna klanca dopirala uska pruga srebrne mjesečine.

Odlučno skrene ulijevo i, oprezno tražeći put u mraku, uđe u sutjesku.

— o —

Prošlo je najmanje pola sata otkad je ostavio konja u onom usjeku kad se iznenada opet začuju hici. Potmulo su odjekivali među brdima.

Zastao je i oslušnuo ogledavajući se. Jeka napokon utihne. Nije uspio utvrditi koliko je hitaca ispaljeno.

Ponovno ga okruži potpuna tišina. Produži kroz sutjesku. Hici su bili ispaljeni negdje ispred njega.

Uzbrdica postane blaža, a strme se bočne litice razmaknu. Za deset minuta stigao je do ruba malene kotline, u kojoj je gorjela vatra. Kraj vatre je sjedio neki čovjek, okrenut njemu leđima, i nije se micao.

Jack potrči do kraja litice. Čovjek kraj vatre, kojem je sjena podrhtavala na tlu zbog treptanja plamena i dalje je sjedio nepomično. Na zemlji kraj njega bio je neki predmet, po svoj prilici puška.

Jack se priljubi leđima uz liticu i pričekao. Tu nešto nije bilo u redu. Nakon one maloprijašnje pucnjave

čovjek ne bi mogao sjediti tako bezbrižno.

Sagne se i podigne kamen. Načas se ukoči i osluhne. Iza njega, među stijenjem, opet je tulio vuk. Ondje, dakle, još nema ljudi. Međutim, ispred njega bijaše sablasno tiho. Možda i vatra sprečava vukove da se približe.

Baci kamen u kotlinu, uperi pušku i opet se priljubi uz liticu. Kamen udari o tlo kraj čovjeka, odskoči i nađe se u vatri. Vrcne nekoliko iskri i ugasi se već u zraku.

Lik kraj vatre nije se ni pomaknuo i time se potvrdila Jackova slutnja. Ondje ne sjedi čovjek. Od gunjeva i kamenja napravili su čovječji lik i stavili na nj šešir. Pripremili su progoniteljima klopku.

Brzo se počne povlačiti. Možda se uspije izvući iz obruča bande. Zacijelo su opazili odakle je bacio kamen.

Misli mu prekine škljocaj zatvarača. Na zemlju padne čahura i otokotrlja se.

— Digni šapel — naredi iza njega osoran glas. Naslutio je kome pripada taj glas, jer bi ga lako prepoznao i među stotinu drugih glasova. Pogleda preko ramena i opazi na putu sjenku. Znao je da je riječ o Macu Burrelu.

— Poslušaj me! — hladnokrvno reče razbojnik.

Jack otvori šaku. Puška ispadne i potmulo udari o zemlju.

— Eto, tako. Znao sam da nisi budala, šerife iz Tucsona. — Burrel se gromko nasmije, kao da mu je uspjela neka naročita dobra šala. — Naravno, baci i opasač. Samo, polako, razumiješ me?

Jack polako otkopča opasač, koji mu klizne preko bokova i padne kraj puške.

— A sada se odmakni šest koraka! — naredi opet razbojnik. — Hajde, kreni!

Jack se udalji šest koraka i zastane. Zvukovi iza leđa odali su mu da Burrel uzima njegovo oružje. Privremeno nije mogao poduzeti baš ništa; zlikovac bi brže opalio nego što bi se on mogao okrenuti.

— Kreni! — zapovijedi Burrel. — Prođi kraj vatre. No, okani se bilo kakvih kretnji koje bih mogao pogrešno shvatiti! Put vodi preko ruba kotline. Kreni, i ne žuri previše, šerife. Osim toga, ne okreći se!

Jack side u kotlinu. Stigavši do vatre, razabere da je onaj lik napravljen od suhog granja, kamena i gunja. Na sebi je imao Burrelov šešir.

Kad je prošao mimo vatre, zaustavi ga Burrelov povik. Zastao je i pogledao preko ramena.

Razbojnik se sagne, uzme svoj šešir i stavi ga na glavu. Držeći upevenu pušku, dok je Jackovu pušku nosio u lijevoj ruci a opasač objesio oko vrata, počne se povlačiti. Poslije nekoliko koraka ponovno zastane.

— Vрати se! — naredi. — Uzmi gunj; on će mi još i te kako trebati.

Jack se okrene, vrati i povuče gunj s naslaganog kamenja, pa ga smota. Ni načas nije maknuo pogled s Burrela.

— Nemoj zaspati! Produži! — održajeto će razbojnik.

Šerif zaobiđe vatru i krene prema stijeni na suprotnoj strani kotline. Ubrzo ugleda prolaz.

— Nisam rekao da trčiš, šerife! Budeš li prebrz, tvoj će se put brzo završiti!

Jack uspori. Razbojnik je imao razloga zašto ga još nije ustrijelio. No nesumnjivo bijaše da će ga ubiti prije ili poslije. Možda mu, međutim, odugovlačenje pruži nekakvu priliku da se spasi.

Put je krivudao uzbrdo. Prešli su ogoljeli greben i za nekoliko minuta stigli do druge udoline, u kojoj je također gorjela vatra. Kraj nje su sjedila dva čovjeka.

Kad su se približili, jedan od njih ustane.

Najednom se od litice s lijeve i desne strane odvoji po jedan čovjek. Kao da su nikli iz zemlje.

Jack ih prepozna. Tada pogleda čovjeka koji je i dalje sjedio pokraj vatre.

Ol Millan!

Svezali su mu ruke i noge, no još je bio živ. Jack odahne. Dokle se god živi, postoji nada. Tako se i on nadao da će se izvući, premda je položaj privremeno bio sasvim beznadan.

Zastane i pogleda razbojnike, jednog po jednog.

— Sve je u redu, ljudi — progovori iza njega Burrel, koji je također zastao.

Šerif priđe vatri.

Millan ga nemoćno pogleda i pokušava se osmjehnuti, ali bezuspješno.

— Kako ti je to pošlo za rukom? — upita jedan razbojnik.

— Bilo je, zapravo, vrlo jednostavno. — Burrel se samozadovoljno nasmije. — Svežite ga!

Jack Ryan začuje iza sebe korake. Pomisli da bi sada mogao nešto poduzeti. Napnu mu se mišići. Ugle-

da sjenu kraj sebe, zatim osjeti na šiji dah. U tom se času munjevito okrene.

Ugleda neobrijano lice i zamahne.

Udario je tako snažno da je razbojnik odletio na zemlju. Drugi razbojnik odskoči u stranu. Jack odmah jurne za njim i ponovno zamahne. Udari ga šakom po uhu, tako da je razbojnik glasno jauknuo i zateturao, pa ponovno nasrne na njega.

Međutim, tada se umiješa Burrel.

Priljubio je puščanu cijev Jacku na leđa i šerif se usred zamaha ukočio. U tren oka shvati da je sve bila ludost. Bez oružja nije mogao učiniti baš ništa protiv četvorice hladnokrvnih i nemilosrdnih zlikovaca.

— E, sada mi je dosta — progundava Burrel. — Seane, udari ga tako da jednom za svagda shvati kako je otpor besmislen. Inače će još uobraziti da nas može nadmudriti.

Mailer se vrati. Uho mu je već oteklo i pocrvenjelo. Od bijesa i mržnje lice mu se izobličilo. Podigavši obje šake, najednom vikne i navalio na Jacka.

Šerif naglo gurne Burrelovu pušku u stranu. Nije opalila, Znači, Burrel ga je samo plašio.

Dočeka Mailerov udarac lijevim laktom i istovremeno mu zabije desnu šaku u želudac.

Mailer krikne, bolno i razočarano, i skvrči se. Tada ga Jack pogodi još jednom i razbojnik zatetura natraške.

U međuvremenu je Burrel uhvatio pušku za cijev i zamahnuo.

— Jack! — vikne užasnuto Millan.

Šerif se nije stigao baciti u stranu. Kundak ga udari između vrata i ramena. Imao je dojam da mu je netko povukao tlo pod nogama. Zastetura i sruši se.

— Zasad mu je dovoljno — reče Burrel. Odahne i spusti pušku. — Bogami, žilav je kao mazga!

— o —

Ryanu se činilo kao da mu u glavi tutnji tisuću bubnjeva. Polako otvori oči i ugleda vatru. Razbojnik, koji su sjedili oko nje, razabere samo kao mutne sjenke. Još ošamućen, zažmiri.

Kad je ponovno otvorio oči, mutne sjenke postepeno postanu jasnije. Bio je udaljen od vatre dvadesetak metara. Pred njim se pomakne treća noga, koja nije pripadala njemu. Pogleda u stranu i ugleda Millana.

— Kako vam je? — zapita trgovac.

— Koji me udesio? — promrmlja Jack, i usprkos bolovima, okrene glavu.

— Burrel. Kundakom.

Šerif se zagleda u razbojnike oko vatre.

Burrel je upravo legao i položio glavu na sedlo. Pokrio se onim gunjem kojim se koristio za izradu lažnog čovječjeg lika.

— Probudit ću vas kad se osvijesti — reče Warren ostalima.

— To nije potrebno, ali ne skidaj pogled s njega. Dobro, što još čekaš, Seane?

Mailer prigušeno opsuje i ustane. Zaobiđe vatru i ode prema putu koji je vodio iz dolina.

— On stražari na putu prema sjeveru — prošapće Millan. — Drugi je stražar Lynn Warren!

— Aha! — Jack opazi da je još jedan razbojnik legao i navukao gunj preko glave.

— To je Nat Black — objasni Millan.

— Njega već poznajem.

— Pazite, dolazi Warren!

Jack vidje razbojnika kako ustaje i brzo zatvori oči. Čuo je korake što su se približavali: utihnuli su tek kad je razbojnik zastao kraj njega.

— Još je u nesvijesti — progundava Warren. — K vragu, zašto se najednom skljkao kao prazna vreća?

— Bila je to njegova sreća — odvrati Millan. — Inače biste ga bili umlatili.

— Prerano se raduješ. Nadoknadićemo ono što smo propustili. — Razbojnik se zadovoljno nasmije, zatim se njegovi koraci opet udalje.

Jack otvori oči. Vidio je Warrena kako sjeda pokraj vatre.

— Doveo sam vas u vrlo neugodan položaj, Millane. Dobro, zašto nas ti lupeži nisu već ubili?

— Tko zna. Ustrijelili su mi konja prije nego što sam stigao do stijenje. Uzvratilo sam vatrom i potrčao. Očito, razum me potpuno iznevjerio. Kad sam uletio u klanac, dobio sam udarac. Gotovo kao i vi. A kad sam se osvijestio, ležao sam ovdje svezan.

Warren ih, čini se, nije čuo, jer se nije pomaknuo. Nije čak ni pogledao prema njima.

— Ipak mi nije jasno kako to da još živimo — progovori Jack tako tiho da ga je i Millan jedva čuo.

— Vjerojatno žele provjeriti da li smo sami ili su iza nas i drugi progonitelji,

— Zašto?

— Ispričao sam im da ste poslali jednog čovjeka k vojnom guverneru u Phoenix i pozvali vojnike.

— Što ste htjeli time postići?

— Želio sam na bilo kakav način produžiti život. Znao sam da će me inače ubiti. Shvaćate me?

— Da, shvaćam vas, Ole.

— Na sreću povjerovali su u moju priču — nastavi šapatom Millan. — Očito, i oni su već pomišljali na tu mogućnost.

— Znači, mi smo taoci?

— Tako je. Možda se nadaju da će se tako lakše probiti do Meksika. Za nekoliko će sati krenuti.

— Ako su stvorili takav plan, ne moraju čekati da se osvijestim, Ole.

— Žele doznati gdje ste ostavili konja, Jack. Oni ništa ne čine bez razloga.

Čuli su kako Burrel glasno hrče. Black se nemirno promeškolji, ali se ne probudi. Warren je smotao cigaretu i nervozno pušio.

— Čini mi se da se i njemu spava — prošapće Millan. — Trebalo bi da se oslobodimo. Možda se uspijemo dokopati njihovih konja, a tada...

Ryan ga začuđeno pogleda kad je iznenada zašutio.

— Imam nož u sari — reče. — Provjerite da li je još ondje, Ole.

— Warren će čuti ako se pomaknem.

U tom času Warren ustane i okrene se zijevajući.

Jack odmah zažmirl, jer je čuo da se razbojnikovi koraci opet približavaju.

— Burrel ga je tako udario da će još satima ležati u nesvijesti — reče Millan razbojniku.

— Drži jezik za zubima kad te ništa ne pitam!

Koraci se opet udalje.

Otvorivši oči, Jack ugleda Warrenova leđa.

Razbojnik zastane kraj vatre i pogleda usnule ortake. Tada zaobiđe vatru i krene prema izlazu iz doline. Odlazeći u mrak, vidio se sve nejasnije.

— Sada! — prošapće Millan i brzo se okrene na desni bok.

Jack gurne noge ulijevo i skvrči ih kako bi Millan mogao posegnuti u saru.

— Još ne mogu, Jack.

Šerif još više skvrči noge. Tada osjeti da je Millanova ruka uhvatila držak noža i da ga izvlači.

— To nam je uspjelo — zadovoljno promrmlja trgovac.

Jack protegne noge. Kad se okrenuo i ispružio sputane ruke, opazi da se Millanovo lice kupa u znoju.

Oštrica počne rezati konopac kojim su bili sputani zglobovi. Jack napne mišiće i oslobodi se.

Najednom začuše korake i pogledaše na drugu stranu.

— Do vraga! — prosikće uzbuđeno Millan. — Zašto se već vraća?

Jack se okrene na leđa. Ležao je u istom položaju kao i prije i sklopjenih očiju slušao korake što su se čuli sve jasnije. Približavali su se kao nešto što se nikako ne može izbjeći sve dok nisu zastali pred njim.

— Dobro, zar će on spavati vječno? — progundā razdražljivo Warren.

— Do sada se nije ni pomaknuo. Jedan je čovjek umro od takva udarca, vidio sam to na svoje oči.

— Zar itko može biti tako dugo u nesvijesti? — zapita razbojnik, pokoleban.

— Svakako. Može ležati bez svijesti danima. Možda i mjesecima.

Tren-dva su obojica šutjeli.

— Možda je mrtav — prozbori napokon Warren.

— Nije! — izusti žurno Ol Millan kad se Warren htio sagnuti.

Tek malo otvorivši oči, Jack je ugledao nad sobom razbojnikovo lice.

— Trebalo bi ga politi vodom — promrmlja Warren pa se uspravi — ali nemamo vode za bacanje.

— Hoćete li i njega povesti na jug? — zapita Millan, kako bi odvratio zlikovčevu pažnju.

— Vidjet ćeš.

Razbojnik se okrene i udalji.

Jack odahne, malo podigne glavu i otvori oči.

Warren opet zaobiđe vatru i uputi se prema izlazu iz doline.

— Brzo! — prošapće Millan.

Jack se oslobodi ostataka konopca što su mu još obavijali zglavke i uzme nož. Prereže spone i Millanu, pa oslobodi svoje noge. Vрати nož trgovcu, koji prereže spone na svojim nogama.

— Nećemo se dočepati oružja, jer je ono između Burrela i vatre — promrmlja Millan. — Pokušamo li se prišunjati, Warren će nas svakako vidjeti. No, možda uspijemo stići do konja.

Ustali su istodobno i počeli se šunjati uz stijenu. Ako se Warren sada vrati, sve će biti uzalud. Jer čim stigne do vatre, vidjet će mjesto gdje su do maločas ležali.

Šunjali su se vrlo polako, nastojeći da budu gotovo nečujni. Ako razbojnici bilo što začuju, pokušaj bijega će propasti. Nisu imali oružja, pa ne bi mogli prihvatiti borbu i pokušati da se tako probiju.

Međutim, Warren se nije vratio, a oni su već ugledali konje. Obradovali su se opazivši da su konji osedlani, i nade im se povećaju. Međutim, u navlakama na sedlima nije bilo pušaka.

Jack se osvrne prema vatri i u tom času ugleda razbojnika kako se vraća iz mraka.

— Warren! — prosikće. — Bježmo!

Potrčali su prema konjima. Ispod Millanove čizme odskoči jedan kamen i otkotrlja se. Konji se uznemire i zaržu.

Jack se ugura između dva konja, kojima su uzde bile međusobno svezane. Prsti su mu podrhtavali dok je odvezivao čvorove.

— Mac! Nate! — vikne Lynn Warren.

Već u slijedećoj sekundi odjekne prvi hitac. Kroz noć lizne narančast plamen iz cijevi, dok je prasak odjekivao među stijenjem.

Metak udari u stijenu blizu Ryana i odbije se prema mračnom nebu.

Jack munjevito skoči na konja i podbode ga mamuzama. Drugog konja povede za sobom. Postojao je samo jedan izlaz, i to iz onog smjera odakle se upravo vratio Warren.

Žele li stići do njega, moraju svaka-ko proći mimo vatre.

Millan jurne za Jackom. Opsuje, jer su mu iz ruke kliznule uzde četvrtog konja. Jack je grozničavo gledao vatru, koja mu je bila sve bliže. Burrel i Black skočiše na noge. Opet se pucalo.

Nevoljko frkćući, konj projuri kroz vatru. Iskre vrcnuše visoko uvis.

Iza njih su odjekivali hici. Jack osjeti da mu je nešto okrznilo ruku i razderalo bluzu. Millan ga je pratio u stopu.

Vidjevši da jure ravno prema njemu, Warren skoči u stranu, oklizne se i padne na kamenito tlo.

Nejasno se razabirao tamni klanac. Jašući prema njemu, Jack se priljubi konju uz vrat kako ga ne bi ipak pogodilo neko tane. Klanac je bio sve bliže i bliže, i konj napokon ugalopira u njega.

Iza sebe čuo je pucnjavu i psovke razbojnika, ali i toptanje Millanova konja.

— Moramo skrenuti udesno! — vikne Ol. — Inače ćemo naletjeti na četvrtog razbojnika i naći mu se na nišanu, šerife!

— o —

Stigavši do usjeka u kojem je Jack ostavio konja, zastanu. Toptanje im kopita oda da je konj još tu. Šerif brzo klizne sa sedla i uđe u usjek.

— Gdje ćemo pribaviti oružje? — izusti zadihano Millan. — Potreban nam je barem jedan revolver, ili puška.

— Najpametnije je da se vratimo u Tucson. Imate li bolji prijedlog?

— Nemam — prizna Millan. — Znači, sve je bilo uzalud, zar ne?

— Ne smijemo zaboraviti da sada imaju samo jednog konja.

— Mogu li s tim jednim konjem stići do Meksika, Ryane?

— Mogu, ali će im trebati mnogo više vremena nego što misle.

Začuše iza sebe otegnuto vučje tuljenje, koje se izgubi u spletu klanaca.

— Ovo je znak da nas ovdje ne traže — reče Millan, — Prilično utješno, zar ne?

— Da, — Ryan se osmjehne. — Vidim, vrlo ste snalažljivi, Ole! Baš mi je takav pomoćnik potreban.

— Onda požurimo, šerife, kako bismo za dan-dva ipak uhvatili tu bandu.

— o —

Već je svitalo kad su se četvorica razbojnika ponovno sastala u udolini. Iz smrknutih lica svojih ortaka Burrel razabere da je potraga bila uzaludna.

— Zašto ih nismo odmah pobili, do vraga! — progundā nezadovoljno. — Oni će nam, čvrsto sam uvjeren, natovariti na vrat vojnike. Sada znaju gdje smo.

Nat Black pogleda jedinog konja koji im je preostao.

— Pojave li se vojnici, morat ćemo pucati — reče. — Prodat ćemo život što skuplje. Stradat će i neki među njima. Pucajte dokle god budete imali metaka. Ako vas uhvate žive, objesit će vas. Uostalom to znate i vi.

— Naravno, znamo — odvratī uzrujano Warren. — Slušaj, Mac, ti se najbolje snalaziš u ovom kraju. Misliš li i ti da se više ne možemo spasiti?

Burrel ukloni kosu sa čela.

— Oni će pretpostaviti da se namjeravamo probiti u Meksiko — reče.

— A da krenemo na sjever? — umiješa se Mailer,

— Što ćeš na sjeveru? — zapita Warren. — Odande smo došli, pa je bolje da se više ne vraćamo. Jedino u Meksiku možemo biti izvan opasnosti.

— Da, svi će tako misliti, Lynne. Nikome neće pasti na um da se vraćamo na sjever. Potrebni su nam voda i konji. Možemo li ih se ovdje dokopati? Kako dugo bismo morali pješaćiti?

— Na rubu je pustinje nekoć živjelo nekoliko farmera — odvrati Burrel. — Predlažem da krenemo prema Florenceu.

— Koliko je udaljen taj gradić? Hoćemo li izdržati?

— Moramo požuriti i, naravno, ne razmišljati o žuljevima koje ćemo uskoro imati na nogama. Vjerujem da bismo za dvadeset četiri sata mogli stići na cilj.

— To je prihvatljivo. Pješaćit ćemo naizmjenice. Dvojica mogu uvijek jahati.

— Tko će jahati prvi? — uzbudeno zapita Warren. — Krenimo! Ne smijemo gubiti vrijeme. Uostalom, mogli bi oni i negdje na putu sresti vojnike.

— Lynne i Nate, vi ćete jahati prvi. — Mac Burrel podigne svoju pušku sa zemlje, pokupi Jackovo oružje i krene prema klanu. Prođe kraj vatre koja se već ugasila.

— o —

Jack Ryan naglo zaustavi konja kad je ugledao jahače obavijene oblakom prašine.

— Vojnici! reče Millan i također zastane. — Možda su iz Fort Maso-na.

Jack je šutke promatrao jahače, koji su se kretali na sjever.

Iznenada vojnici skrenu i počnu im se približavati.

— Opazili su nas! — Millan mahne jahačima. — Da se vratimo s njima, šerife?

— Ne. Ispričat ćemo im sve i zatim odjahati u Tucson. Da budem iskren, malo sam odahnuo. Zbog starog Burrela, Millane.

— I ja, vjerujte mi, Jack. U početku nisam shvaćao zašto su građani Tucsona bili tako suzdržljivi kad vas je trebalo podržati. Sad znam da nije razlog strah od razbojnika, već obzirnost prema Johnu Burrelu.

— o —

Lynn Warren je disao isprekidano i teturao. Naposljetku se sruši na koljena i rukama nasloni na vrući pijesak.

Hodajući na čelu, malo udaljen od ostalih, Mac Burrel zastane. Black opsuje, zaustavi konja i sjaše. A Mailer, koji je napola dremuckao, podigne glavu i zbunjeno pogleda oko sebe.

Black pokuša podići Warrena ali nije imao dovoljno snage.

— Pomozi mi! — izusti zadihano i pogleda Burrela.

Mac se žurno vrati i pomogne mu. Zajedno su uspjeli dignuti prijatelja.

— O, taj prokleti šerif! — opsovao je Warren.

— Možda ga još jednom sretnemo — reče Burrel. — No najprije treba da nestanemo odavde. Tu nas mogu opaziti već iz daljine.

Odveli su Warrena do konja i podigli u sedlo. Mailer uzme uzde potjera umornu životinju.

Black i Burrel hodali su vukući umorno noge. Kad bi god spustili stopalo na pijesak, imali su dojam da dotiču vatru. Black je uskoro počeo teturati, ai Burrela je postepeno napuštala snaga.

Nakon pola sata Black zastane. Niz lice mu je tekao znoj, a košulja mu se lijepila za kožu.

— Nemoj stajati! — progundā Burrel. — Moramo produžiti, inače smo propali.

Black je jedva stavljao nogu pred nogu i tako je prešao još nekoliko metara. No uskoro se morao uhvatiti za konja. Naposljetku mu i konj postade prebrz, pa ga više nije mogao pratiti. Klone na koljena.

— Ustani, Nate — reče mu Mailer pošto je zaustavio konja. — Hajde!

Prikupivši snagu, Black nekako uspije ustati, pa zatetura prema konju.

— Kad bismo barem imali vode! — prostenje Warren, govoreći takvim glasom kao da mu je grlo hrpavo poput turpije.

— Pa, rekao sam da će baš zato ovo biti pakao — prosikće Burrel.

I Mailer je uskoro bio tako iscrpljen da je počeo posrtati. Black je ležao konju na vratu. Ubitačna mu je pustinjska vrućina stvarala utvare pred očima.

Mailer polako digne glavu, ali je opet spusti na vrući pijesak.

— Ako ne možeš ustati, moramo te ustrijeliti! — zaprijeti osorno Burrel.

Mailer koji je ležao kao kip, opet podigne glavu.

— Ustrijeliti? — zapita drhtavim glasom.

— Da.

— Ne govoriš valjda ozbiljno? Pa, mi smo prijatelji, Mac!

— To ništa ne znači, Seane. Ne možemo ostaviti nikoga tko bi mogao pasti u ruke našim progoniteljima. To je, bar sasvim jasno. Tko ne može s nama, mora umrijeti.

Mailer ustane, stenjući, i otetura do konja. Warren i Burrel ga podignu i smjeste iza Blacka, koji je dremuckao. Warren potjera konja, također umornog, i čvrsto se uhvati za sedlo.

— Moramo stići do onih kaktusa! Ondje ćemo imati dovoljno hlada i vode. Moći ćemo se odmoriti — napomene Burrel.

— Imaš pravo, Mac. Ako se izvučemo živi iz ove proklete pustinje, bit će to tvoja zasluga. — Warren se opet uhvati za sedlo.

Konj krene čim je Burrel pustio uzde. Više ga nije trebalo tjerati.

Kaktusi su se približavali i povećavali. Konj uzbuđeno zafkće. U tom trenu Black podigne glavu i obriše oči koje su ga pekle zbog znoja.

— Oaza! — uzvikne. — Čuješ li, Mac? Vidim oazu!

U oazu je vodio uzak prolaz. Burrel prvi utrči u ugodan hlad. Ubrzo ugleda čistinu, nasred koje je bila barica, okružena tamnim pijeskom. Kraj vode je stajao konj i pio. Začuvši korake, podigne glavu.

Burrel pretrči posljednje metre. Baci se na koljena na rubu barice i opazi da u njoj ima još malo mutne vode. Grubo odgurne konju glavu u stranu, zagrabi vode rukama i počne pohlepno piti. Voda je bila mla-

ka i smrdjela je. Pod zubima mu je škripao sitan pijesak, ali nije na to obraćao pažnju.

— Voda! — vikne iza njega Warren.

Sada je Burrel bio gurnut u stranu. Pao je na pijesak i ugledao Warrena, koji se bacio na rub bare. Nje govo je pohlepno mljaskanje nadjačalo sve druge zvukove.

I Mailer prikupi toliko snage da prijatelja gurne u stranu.

Za nekoliko su minuta ugasili žed. Barica je bila prazna!

Zapanjeno su promatrali vlažan pijesak u jami.

— Ovo je kraj — promrmlja obeshrabreno Black. Na bradi su mu se još ljeskale posljednje kapi vode.

— Samo ne gubite glavu — umiri ih Burrel. — Jama će se opet napuniti vodom, ali je, naravno, potrebno određeno vrijeme.

— Kako dugo moramo ostati ovdje?

— Pričekat ćemo da se smrači. Inače ne bismo izdržali. Legnite u hlad i odmarajte se. Ja ću prvi stražariti. Za jedan sat si ti na redu, Nate. Smjenjivat ćemo se svakog sata. Uspjet ćemo, prijateji, vidjet ćete!

— o —

Razabravši u mraku grad, Ryan zaustavi konja na vrhu brdašca. I Millan povuče uzde. Prekobrojne su konje dali vojnicima. Jack je sada jahao na vlastitom konju, a Millan je uzeo onoga na kojem je Burrel dojahao u Tucson.

Polako krenuše prema gradu. Kad su stigli do prvih rasvjetljenih kuća, ugledaše ljude kako čeka-

ju u tami. Činilo se da su ih građani odavno opazili.

Zaustavili su se pred šerifovim uredom i sjahali. Pred krčmom se okupila povećta skupina građana. Iz nje se izdvoji stari Burrel i ukočeno siđe na kolnik. Prijeđe ulicu i pogleda konja na kojem je dojahao Millan.

— Pa, to je Macov konj — progovori oporim glasom.

— Jest — odvрати trgovac. — Umalo su on i njegovi ortaci ubili šerifa i mene. Međutim, imali smo sreće i uspjeli se osloboditi.

— Zar je Mac...?

— Nije. — Milan zaniječe glavom. — No sada ih progone vojnici. Znaju tko je ubio Ratona.

Ryan mahne konjušaru i preda mu svog konja.

I ostali građani prijeđu ulicu i stanu u polukrug iza starog krčmara.

— Koga bilo što zanima, neka uđe u ured — izjavi Jack, okrene se i popne na nogostup. — Hajdemo, Ole — reče preko ramena.

Millan uđe za njim i zatvori vrata. Jack uzme s prozorske daske petrolejku, zapali stijenj i stavi je na stol. Izvana su dopirali uzbuđeni glasovi.

— Najbolje je da zaboraviš momka, Johna — reče na ulici kovač.

Začuju se koraci po drvenom nogostupu i netko pokuca na vratima.

— Tko je? — zapita Jack.

— Ester Webb, šerife. Otac i ja htjeli bismo razgovarati s vama.

— Uдите.

Jack sjedne za stol i pogleda visoku djevojku i starog trgovca kad su ušli u ured.

Stari Webb je krišom pogledavao Millana, koji mu se prijazno nasmiješio.

Jack ispriča što su doživjeli, zatim ustane, priđe prozoru i pogleda van.

— Trebalo bi da iziđete i ispričate to i građanima — reče Millan.

Jack se okrene i pogleda djevojku u oči.

— Imali ste mnogo sreće — promrmlja stari Webb. — Takva se sreća ne osmjehuje svaki dan. — Tada se okrene prema Millanu i nastavi: — Zapravo, morao bih pokušati da vas natjeram u škipac što se tiče posla, Millane, ali shvaćam da bi to bilo besmisleno. Tucsonu je potrebna velika trgovina. Predajem se. Ako jednog dana više ne budete mogli sami obavljati posao, Ester i ja rado ćemo vam pomoći.

— Ovo nadmašuje sva moja očekivanja — odgovori Millan — i pruži starcu ruku. — Hvala!

— Nije potrebno da zahvaljujete — umiješa se djevojka i osmjehe. — Vrijeme nezaustavljivo donosi promjene.

Stari trgovac ustane, priđe vratima i otvori ih. Ester i Millan su se još gledali i smješkali jedno drugome. Webb iziđe i zatvori vrata.

— Smijem li vas otpratiti kući? — upita Millan djevojku.

— U usporedbi s vašom novom kućom, naša je kuća obična koliba i bolje je da je ne vidite.

— Već sam je vidio. Možda bismo je mogli izmijeniti. Za grad je bolje da postoji jedna velika trgovina nego dvije male. Uostalom, ja želim ostati šerifov pomoćnik, pa često neću imati vremena da brinem o dućanu.

Jack Ryan je gledao za njima dok su izlazili. Iznenadili su ga Ester i njezin otac, ali drago mu je bilo što su tako odlučili.

Čuo je izvana Webbov glas. Starac je pokušao građanima objasniti da mu je drago što više neće toliko raditi.

Nakon nekog vremena ljudi su se razišli. No opet se začu kucanje.

— Da? — javi se Jack.

Vrata se kolebljivo otvore. Uđe Webb i nasloni se na njih.

— Ljudi ne shvaćaju. Osim toga, nije mi drago što ste i vi i stranac progonili Burrelova sina.

— Millan nije za nas stranac. Uostalom, otpratio je vašu kćerku kući.

Starac se zapanjeno trgne, a onda istrči iz ureda.

Jack se osmjehe, nagne natrag i zaspi. Htio je zapravo — leći u krevet, ali nije stigao ostvariti tu namjeru. Pobijedio ga je umor.

— 0 —

U to su se vrijeme razbojnici provlačili kroz šikaru na sjevernom rubu pustinje.

Iznenada ugledaše pred sobom neku kolibu, okruženu kukuruznim poljima. Black naglo zaustavi konja.

Burrel čvrsto stegne kundak i pritisne ga uz bok.

— Najprije moramo saznati tko tu živi — promrmlja.

— Sudeći prema poljima, obrađuje ih jedan jedini čovjek. Ako ih doista nema više.

Svi se naceriše.

Krenuli su oprezno prema kolibi, u kojoj nije gorjelo svjetlo. Burrel koji je išao na čelu, prvi stigne do vrata, digne pušku i snažno udari

kundakom o njih. Činilo se kao da cijela koliba podrhtava.

Iznutra se začuju kolebljivi koraci.

— Otvorite! — vikne Burrel i opet udari kundakom po vratima.

Na prijavom se prozoru pojavi dugoljasto lice četrdesetgodišnje žene.

Burrel zazviždi i spusti pušku.

— Što hoćete? — reče žena, otvorivši prozor.

— Valjda vidite da smo došli iz pustinje — odvrati Burrel i približi se.

— Tako? Došli ste iz Meksika? Pomogli ste pobunjenicima i zatim pobjegli. Je li tako?

— Da. — Burrel kimne. — Ali, odakle znate...?

— Mene nitko ne može prevariti. Već dugo živim ovdje i vidjela sam mnoge ljude koji su stigli s juga. Ponajčešće ih progone naši vojnici.

— Da, to je istina. Nas svi progone. To je pasji život.

Žena ih je promatrala, zatim zatvorila prozor. Za tren-dva otvori vrata i korake preko praga. Bila je visoka i vitka, crne svjetlucave kose. Na dugoljastom joj se licu urezalo nekoliko dubokih bora.

— Moj je muž stradao u ratu prije četiri godine. A nije, zapravo imao nikakve veze ni s onima sa sjevera ni s onima s juga. Od tada ne mogu vidjeti uniformu! Mrzim sve vojnike na svijetu!

— Žao nam je što vam se to dogodilo i potpuno vas razumijemo — promrmlja suosjećajno Burrel.

— Zovem se Pat Royce. Uđite! — Ona se okrene i nestane u tami.

Burrel pogleda ostale, cerekajući se, i krene za ženom.

Stajala je kraj stola i upravo palila svjetiljku što je visjela sa stropa.

— Posve sami živite ovdje? — zapita Burrel.

— Da. Mogla bih, naravno, otići odavde u neki grad. No, budući da sam sama, završila bih u nekoj krčmi. A to neću. Živjela bih gore nego ovdje.

— Da, imate pravo. Odlazite li često u Tucson ili Florence?

— Vrlo rijetko. Posljednja sam put bila u Tucsonu prije nekoliko mjeseci, a u Florence nikada. Zašto vas to zanima?

— Imamo još nekoliko dolara, oko dvije stotine, a hitno nam je potrebna nova odjeća kako ne bismo sasvim upadali u oči.

— Da, razumijem. Imam još štošta od muža. Mogu vam dati tu odjeću.

— Mnogo vam hvala, mi ćemo vam platiti. No, potrebni su nam i konji, gospodo.

— Možete me mirne duše zvati Pat. Svi koji me poznaju zovu me tako. Na žalost, imamo samo jednog konja. Odmorite se najprije. Tada ćete lakše pješačiti. Još tridesetak kilometara, i stići ćete u Florence. Naselje je, doduše, bijedno i maleno, ali ćete tamo svakako dobiti konje.

— To nam je najvažnije.

— Pripremit ću vam sada nešto za jelo. — Žena otvori naherena kuhinjska vrata i uđe u kuhinju.

U međuvremenu su Black, Warren i Mailer ušli u kolibu.

— Kako bi bilo da se privremeno ovdje sakrijemo? — prošapće Black. — Ovo je skrovište kao stvoreno za nas.

— Vidjet ćemo. Ne govorite tako glasno. Osim toga, ne spominjite više Tucson! — prošapće Burrel. — Ona je već svašta doživjela, to se vidi na njoj. Ne zna što je strah. Ne boji se ni nas.

— 0 —

Praskozorje je postepeno tjeralo noćne sjene. Mac Burrel se promatrao u ogledalu. Imao je na sebi novu košulju i dobro ušćuvane hlače. Smijuljeći se, prijeđe rukom preko neobrijana obraza.

— Zadovoljni ste? — zapita žena.

— Odjeća je izvanredna, Pat. Sada mi je potrebna još jedino britva.

— I nju vam mogu dati. — Pat Toyce ode u kuhinju.

Burrel pogleda ortaka. Svi su se riješili svojih poderanih, prijavih prnja. Lica su im izgledala gotovo prijazno. Nacerio im se i prišao prozorčiću. Kad je pogledao van, suzile su mu se oči.

— Apaši! — promrmlja.

U jednom se skoku nađe kraj njega Black, odgurne ga i prigušeno opsuje.

Na vrhu jednog pješćanog brežuljka pojavilo se desetak Indijanaca. Jašući na niskim, čupavim konjima, približavali su se farmi.

Lica su im postepeno postajala jasnija. Kad su bili udaljeni još samo stotinjak metara, Burrel podigne pušku.

— Sada!

Zagrme puške, zatresu se zidovi, a s krovnih greda padne prašina. Zanjiste indijanski konji. Dva ratnika padnu na pijesak i ostanu nepomično ležati.

Razbojničke puške ponovno opale. Na zemlju padne još jedan

Apaš. Konji koji su ostali bez jahača prestrašeni rasprše se.

Black i Warren opale istodobno, ali ne pogode. Tada Mailer podigne Ryanovu vinčesterku i nacilja. Njegov metak ne promaši.

Indijanci panično okrenu konje i odjure prema pustinji.

Burrel istrči iz kolibe i zastane kraj najbližeg poginulog ratnika, čije se koplje zabilo u zemlju a ukrasno je perje treperilo na vjetriću. Digavši pogled, opazi da Apaši nestaju iza pješćanog brežuljka. Tada potraži konje koji su ostali bez jahača. Ugleda ih podalje od kolibe, gdje su se napokon zaustavili.

— Uspijemo li se dokopati konja, riješit ćemo se svih briga — reče. — Apaši su se pojavili baš kao naručeni. Ti, Seane, uzjaši našeg konja. Znaš taj posao, bio si nekoć kauboj.

— Sean je već uhvatio jednog konja! — dovikne Black. — Upravo ga vodi.

— 0 —

Burrel prijeđe vršcima prstiju preko obraza i brade i zadovoljno se osmijehne gledajući u zrcalu svoje glatko obrijano i donekle blijedunjavo lice.

— Nitko ne bi sada prepoznao u vama čovjeka koji je sinoć dojahao ovamo — reče Pat stojeći iza njega.

— Mislite?

— Pa sad, tko bi vas malo bolje pogledao, prepoznao bi vas. Pogotovo ako vas dulje poznaje.

Kad je ušao Black, Burrel se okrene. I Nat se obrijao, ali njegov se smrknut izraz lica nije izmijenio.

— Opazio sam na istoku oblak prašine — promrmlja Black. — Čini mi se da se približava. Lynn

smatra da je riječ o najmanje deset jahača, a možda i više.

Burrel prijeđe pogledom s njega na Pat. Zamišljeno ju je promatrao. Nema ju velik izbor ako dolaze vojnici: ili će se boriti, ili se moraju sakriti.

— Ne bojte se da ću vas izdati — reče Pat, kao da je naslutila njegove misli. — Vojnici su mi mrski, a vi ste mi spasili život.

Burrel pažljivo pogleda oko sebe.

— Ne brinite, uklonit ću sve što bi moglo odati da ste tu — nastavi brzo žena. — A na mojem kukuružu nema vojnici što tražiti, to ću im odmah objasniti. Ondje vam ne prijeti nikakva opasnost.

Burrel priđe prozoru.

Jasno se razbirao oblak prašine iza brdašca, a poslije nekoliko minuta pojave se i jahači.

— Trinaest ih je — progunda Black. — Cijeli eskadron.

— Mi vam vjerujemo, Pat — Burrel se okrene i uhvati ženu za ruku — no ako nas iznevjerite, započet ćemo grozno krvoproliće.

— Neću vas izdati.

Burrel joj pusti ruku i ode u kuhinju, pa kroz stražnja vrata iziđe u polje kukuruza.

Za njim istrče Black i Warren. Mailer se pojavi iza ugla kolibe.

Naslonjen na zid, osluškivao je topot kopita. Jahači su se približavali i napokon zastali pred kolibom.

— Hej, ima li koga? — dovikne hrapav glas.

— Dobar dan — javi se osorno Pat.

— Tražimo četiri odmetnika koji su s jednim konjem pobjegli u pustinju — nastavi hrapavi glas.

— Onda ste uzalud jahali ovamo — odgovori mu Pat Royce.

Burrel odahne i malo spusti revolver. Preko ramena pogleda Blacka, koji mu kimne.

— Niste ni vidjeli nikoga? — nastavi hrapavi glas.

— Žao mi je, nisam.

— Onda nam ne zamjerite. Naredniče, ti odmetnici nisu, čini se, ovdje na sjeveru.

— Najvjerojatnije. Pa, ipak treba da produžimo.

— Gospodo, gdje je najbliža farma?

— Na zapadu. No, čuvajte se. Ovim se krajem vrzmaju Apaši.

— 0 —

Neće se vratiti — samouvjereno će Pat. — To bi bilo suprotno njihovim navikama.

Mailer je stajao kraj prozora i gledao van. Sunce je bilo baš nad kolibom.

— To znači da smo ovdje najsigurniji — reče i okrene se.

Ostala su trojica sjedila šutke za stolom.

— Ja se ne protivim, ako želite ostati još neko vrijeme. — Pat pogleda Burrela. — Ugodno mi je što napokon ne moram razgovarati sama sa sobom.

Burrel je grickao donju usnu.

— Prileći ću malo — reče Pat, ziječnuvši kriomice.

— Ako želite spavati, u kuhinji imate gunjeva. U kolibi nema mnogo mjesta, ali ćete se već nekako snaći.

— Vrlo ste ljubazni, Pat. — Burrel se kratko osmijehne.

Pat Royce se već okrenula. Prođe kroz kuhinju, otvori vrata i nestane u maloj spavaćoj sobi.

— Najkasnije za tjedan dana svi će misliti da smo im umakli — tiho reče Black. — Možda bismo se tada mogli još jednom uputiti u Tucson.

— Tucson?! — zaprepašteno usklikne Mailer.

— Da, u Tucson. Čim se sjetim one dvojice sa zvijezdama, jurne mi krv u glavu. Želim ih još jednom sresti. Uostalom, možemo se prurušiti, pa nas nitko neće prepoznati.

— Zamisao nije ni loša — odobri Burrel. — Iskreno rečeno, i ja sam već o tome razmišljao. Za četiri-pet dana zaključit će vojnici da smo prešli u Meksiko, pa će prekinuti potragu.

— A zašto ne bismo i odjahali u Meksiko? — upita zlovoljno Mailer. — Reći ćemo da smo kauboji i da privremeno ne možemo naći posao.

— Opljačkamo li Millanovu trgovinu, nećemo morati više raditi — odvрати Black. — A ja mislim da nam taj zadatak ne bi smio biti težak.

— Dovoljno je da samo jednog od nas prepoznaju, zbog bilo koje sitnice, i opet će nam biti za petama — ustraje Mailer. — Čini mi se da ste već zaboravili ono mukotrpno pješaćenje. Tada smo željeli samo jedno: preživjeti!

— Nije bilo baš tako — progundanezadovoljno Burrel. — Treba da upadnemo u grad noću, i to tako da nas nitko ne vidi. Za tjedan dana, dakle.

Mailer se okrene prema Warrenu i pogleda ga nemoćno i uplašeno.

— Što ćeš bez novca u Meksiku, Seane? — Warren mu se prezirno osmjehne. — Morali bismo raditi ili postati plaćeni borci, a takav me život nimalo ne privlači.

— Meni se čini da ste sišli s uma! Tvrđoglavo ste zapeli za taj Tucson! — progundala Mailer.

— Krenut ćemo za tjedan dana, a sada prekinimo taj razgovor — promrmlja Burrel kao da se dosađuje. — Seane, vrati se k prozoru. Ne bi bilo dobro da doživimo neko neugodno iznenađenje. I nemoj zaspati.

Mailer progundala nešto nerazgovjetno i okrene se prema prozoru.

— 0 —

Jack Ryan se uspravi kad se na ulici pojavio stari Burrel i krenuo prema uredu.

Starac žurno uđe i zalupi za sobom vrata.

— Upravo je stigla poštanska kočija — reče.

— Tako?

— Doznao sam da nema nikakvih vijesti. Vojnici nisu pronašli nikoga, čujete li? Mac i ostali nestali su bez traga!

Jack je jasno vidio u njegovim očima olakšanje.

— Radujem se, šerife, što se sve tako završilo — nastavi starac. — Da su Maca doveli ovamo, ne bih preživio taj trenutak.

Jack je šutio. Nakon nekog se vremena okrene i vrati k stolu govoreći:

— Pa, ipak, oni su prljava družba. Ubojice ostaju ubojice.

— Vi ga mrzite, zar ne, šerife? A ja vam velim da je on samo upao u loše društvo. Promijenit će se.

— Varate samog sebe, Burrele. On je razbojnik i razbojnik će ostati. Tko zna, možda ovo nije kraj, možda on opet navratiti, ili nešto uradi.

— Vjerujte mi — reče uvjerljivo Burrel — on i ostali nestali su. Nećete ih više nikada vidjeti.

Tromo je izišao i prešao ulicu, pogurivši se kao da je najednom ostario desetak godina. Kad je ušao u krčmu, još su se neko vrijeme njihala zaklopna vrata.

U tom se času opet začuju izvana koraci. Ovi su bili laki, a kad je osoba zastala pred prozorom, kroz staklo proviri Ester Webb.

Ryan ustane i otvori prozor.

— Šerife, Ol i ja namjeravamo se vjenčati — reče djevojka.

— To je vrlo radosna vijest. Millan je dobar čovjek, pošten i hrabar. Osim toga, smatram ga prijateljem.

— On vam i jest prijatelj, Jack.

— Znam.

— Došla sam vas zamoliti da nam budete vjenčani kum.

— Bit će mi to veliko zadovoljstvo. Ester. — Jack se osmjehne djevojci. — A kada će se žbiti taj važni događaj?

— Nismo još odredili dan, ali svakako slijedećeg tjedna.

— Dobro.

— Hvala vam. — Ester se okrene, a onda zastane i doda preko ramena: — Umalo sam vas zaboravila pozvati na zaruke. Doći će svi građani.

— Ne, ondje nema dovoljno mjesta. U skladištu, tamo neće gaziti jedni drugima po nogama. Zna li što želim, Jack?

— Mogu zamisliti. Htjeli biste da građani napokon prestanu Olu smatrati strancem.

— Da. Hoćete li doći?

— Naravno.

— Baš mi je drago.

Djevojka se udalji, a Jacku skre-

ne pogled prema krčmi. Iza kuhinjskog se prozora vidjelo Burrelovo pepeljasto sivo lice. Starac vjerojatno neće prisustvovati slavlju. Možda neće ni mnogi drugi doći. Oni koji još misle da je Millan upropastio starog Webba i koji strance ne smatraju sebi dorašlima.

— 0 —

Nat Black zaustavi konja na kraju grmlja i spusti se sa sedla. Nepomično je stajao i osluškivao. Do ušiju su mu dopirali raznoliki noćni zvukovi.

U Tučsonu je bilo tiho. Gotovo pretiho. Samo na kraju grada, gdje je bilo Millanovo skladište, gorgjeli su šareni lampioni.

Izvuče revolver i polako krene prema gradu. Svakih je nekoliko koraka zastajkivao i osluškivao. Nasloni se na bijeli zid jedne kolibe i osluhne. Unutra je bilo sasvim tiho. Pričeka časak-dva, zatim produži.

Tako je stigao iza krčme, u kojoj je bio osvijetljen samo jedan prozor. Taj je prozor, međutim, bio tako visoko da nije mogao zaviriti unutra. Osvrne se oko sebe i opazi u uglu neki sanduk. Donese ga i stavi pod prozor. Kad se popeo na nj, mogao je vidjeti unutrašnjost. Uglad Macova oca. Starac je sjedio za stolom i drijemao.

Black grune prozor unutra i otvori ga. Začuvši škripanje stari se Burrel trgne, zatrepće očima i otvori ih. Spazivši razbojnika, skoči i zapanjeno se zagleda u njega.

— Samo mirno! — promrmlja Blac i uperi u njega revolver.

Burrel je vidljivo drhtao.

— Što se... Što se dogodilo? — zapita promuklo. — Gdje je moj sin?

— Vrló blizu, tatice. — Black se smijuljio. — Ali, ne tako blizu da bi vas mogao čuti. U gradu je neuobičajeno tiho. Što to znači? Vidio sam ljude samo kraj onog velikog skladišta!

— Zaručili su se Ester Webb i Millan, pa sada ondje slave.

Black se uhvati za prozorsku dasku i uskoči u krčmu. Starac ustukne pred njim.

— Ne bojte se. Vi ste otac mog prijatelja. Svi vas poštujemo.

— Nadao sam se da ste već odavno u Meksiku.

— A što bismo ondje bez novca, stari? — Black se veselo nasmije. — Jesu li svi na svečanosti?

— Odakle bih to znao kad sam ovdje? Dobro, zašto Mac više ne želi u Meksiko?

— Nisam rekao da to više ne želimó, ali treba nam novac. Zaboravite da sam bio ovdje?

— Što tražite u Tucsonu?

— Pogodi, starčiću!

Black se opet nasmije, ponovo prebaci preko prozorske daske i nestane u mraku.

Starac je zurio u otvoreni prozor kao da je vidio duha. Prijeđe rukom preko očiju. Nije se mogao sabrati.

Uzbuđeno ode do šanka i drhtavom rukom natoči viski. Pola ga je prolio. Iskapi piće, a kad je htio spustiti čašu na šank, nad zaklopnim vratima ugleda šerifovo lice. Problijedio je kao krpa, a čaša mu ispadne iz drhtavih prstiju i razbije se na podu.

Ryan gurne vrata i uđe. Polako se približi šanku i nasloni na nj gledajući starca kojem se najednom

na obrazima pojave crvene mrlje kao da je sušičav.

— Ne gledajte me, tako, molim vas! — prosikće krčmar. — Što imate protiv mene?

— A što bih imao, Burrele?

Starac čvrsto stisne usnice, tako da su se pretvorile u tanku crtu.

— Rado bih popio viski. — Jack položi na šank novac.

Burrel posegne za bocom i napuni čašu. Opet je prolio dio pića, pa se lokvica na šanku povećala.

— Ne osjećate se dobro?

— Ne osjećam se baš najbolje. — Starac obriše s čela nekoliko kapljica znoja. — Dobro, čemu to ispitivanje, šerife?

Dok je prinosio času ustima i pio, Jack je netremice promatrao starca. Vidjevši da se krčmar vlada odbojno i da neće ništa ispričati, spusti praznu čašu na šank i žurno iziđe.

— 0 —

Najednom ga ispuni nemir. Zastane na pustoj ulici. Bio je sam. Nigdje nije mogao opaziti nikakvo sumnjivo micanje. Neko je vrijeme stajao, a onda krene niz ulicu.

Što se više približavao Millanovu skladištu, to je jasnije čuo glasove što su se ispreplitali.

Građani su se dobro zabavljali. Neki su plesali uz svirku orkestriona, drugi su stajali i pili pivo i viski. Sve je bilo besplatno, pa su se koristili povoljnom prilikom.

— Hej, šerife! — dovikne neki zvonak glas.

Jack se osvrne i opazi među gostima Ester. Sretno se smiješeći išla mu je u susret.

— Gdje ste bili tako dugo, Jack? — Ol vas traži posvuda.

— Hja, moja je dužnost da ću vam grad, Ester.

— Mislite li pri tome, možda na družbu Maca Burrela? — upita djevojka i odmah se uozbilji.

— Osim Burrela ima i drugih razbojnika koji se potučaju uokolo i traže plijen.

— Ol neprekidno govori o Burrelu.

— Tako?

— Vjeruje da će se družba ponovo vratiti u grad.

— Odakle mu ta misao? — odvraća Jack, želeći da je umiri. — Što bi oni ovdje?

— Možda se žele osvetiti vama i Olu.

— Ma, to su tlapnje, Ester. Radije opet zaplešite i okanite se takvih turobnih misli.

— Priznajte, Jack, da ni vi ne možete zaboraviti Burrela.

— Eno Ola — reče brzo Jack.

Djevojka se odmah okrene. Uglavine zaručnika, potrči prema njemu.

Jack iskoristi priliku i ode.

— 0 —

— Tko je to? — dovikne iz šikare opor, hladan glas.

— Ja sam, Nat — odgovori jahač i zaustavi konja. — Zašto si tako nervozan, Mac? To ne valja. Treba da sačuvamo hladnokrvnost.

— Što si doznao? — nestrpljivo zapita Burrel.

— Ne možete ni zamisliti kakvu sreću imamo. Cio grad upravo slavi Millanove zaruke s nekom djevojkom. Svi će se napiti i vjerojatno neće zapustiti slavlje prije svitanja.

— A gdje slave?

— U skladištu. Promatrao sam neko vrijeme tu predstavu. Svi su

se okupili jer se može besplatno piti, samo tvog oca nisu uspjeli domamiti.

— A što je sa šerifom?

— I on prisustvuje svečanosti. Vidio sam ga kako razgovara s djevojkom. Stajali su sa strane.

— Bilo kako bilo, u Millanovoj kući nema nikoga — progovori Warren. — Pokupit ćemo sve što možemo i nestati.

— Bojiš se? — promrmlja Burrel i podrugljivo mu se naceri.

— A možemo i odustati od tog upada u grad — umiješa se Mailer.

— Dobro, tko ovdje zapovijeda? — uzvikne Burrel, žustro se okrenuvši prema njemu.

— Na kocki je naš život, Mac. Neću se zbog nekakvih gluposti izvrći većoj opasnosti nego što je potrebno! — Mailer odlučno zatrese glavom.

— Ima pravo — suglasi se Black.

— Onda, što veliš, Mac?

— Pristajem. Međutim, ako nas budu progonili, pucat ćemo. I to bez oklijevanja. Je li vam jasno?

— Možda nas posluži sreća, pa nas nitko neće slijediti, Mac. Uradit ćemo kao što smo se dogovorili. Ujahat ćemo u rijeku Gilu i skrivati se najmanje tjedan dana u Pat Royce. Reći ćemo joj jednostavno da smo se morali vratiti jer smo ugledali vojnike. Ona neće doznati da smo bili u gradu. Ne može doznati.

— Ne mogu baš povjerovati da će ona nasjesti na takve brbljarije. Lynne, dovedi konje!

— Pat je spremna povjerovati u sve loše što čuje o vojsci. Ona naprosto želi da vojnici budu takvi.

Warren nestade u grmlju i ubrzo se vrati s konjima.

— Ta žena ne smije, naravno, znati za novac — čuo je Blacka kako govori.

— A ako Millan nema onoliko novca kao što mi mislimo? — natukne Mailer, uzevši iz Warrenove ruke uzde svog konja.

— Ima, ne brini — odvrati Black. — Treba da vidiš njegovu kuću i skladište koje je sagradio. Ima takvu trgovinu kakve nema ni u Phoenixu. Ostali su ga, očito, već prihvatili.

— 0 —

Ostavili su konje izvan grada, privezane za neku ogradu. Pogureni, ušunjali su se u grad, prošli kroz jedno dvorište i našli se iza velike kuće. Burrel podigne ruku i svi zastanu.

— Čujete li tu galamu? Sada su već tako pijani da ne mogu ništa opaziti. — Black se tiho nasmije. — Htio bih im vidjeti lica kad doznaju da smo ih operušali.

— Da, to bi i mene razveselilo — progundā Burrel i priđe stražnjim vratima. Oprezno položi ruku na kvaku i pritisne je. Vrata se ne otvore.

— Onaj je prozor samo pritvoren — prošapće Mailer i odmah potrči prema tom prozoru.

Burrel je gledao za njim.

— Nadajmo se da unutra nema nikoga! — prošapće Warren. — Padne li samo jedan jedini hitac, morat ćemo bježati, i tada će sve biti uzalud.

— Prestani već jednom s tim svojim prokletim kukanjem! — prosićće Burrel. — Hajde, Seane, popni se prvi unutra. Samo, budi oprezan!

Mailer gurne prozor i otvori ga, zatim se uhvati za prozorsku dasku

i podigne. Nečujno se uvuče u prostoriju i zastane, zaustavivši dah. Desnu je šaku spustio na revolver-ski držak.

Nije se čulo baš ništa.

— Onda? — zapita izvana Burrel.

— Možete ući, Mac. — Ovdje nema nikoga. — Mailer oprezno krene kroz mrak. Razabravši u pozadini vrata, krene prema njima.

U tom se času Black gibak kao mačka, prebaci preko prozorske daske.

Prišunjavši se vratima, Mailer pritisne kvaku, otvori ih i uđe u susjednu prostoriju.

U kući je bio već i Burrel. Mailer načas zastane.

— Lynn će stražariti vani — prošapće Burrel.

Mailer kimne i produži. Slijedeća su vrata vodila u trgovinu. Provlačio se kraj visokih polica. Iznenada gurne neki predmet, koji zazveči.

— Tiho! — prosićće Burrel.

— Ne mogu ništa vidjeti, do vrata — progundā Mailer. — Ne znamo ni u kojem je uglu blagajna. Bez svjetla smo nemoćni, Mac!

— Sean ima — šapne Black.

— Ovdje je tezga — reče Burrel s druge strane. — Prema tome, ni blagajna ne može biti daleko. Evo je! Dođite ovamo!

Oprezno su mu se prišunjali. Burrel gurne nož pod poklopac blagajne i pokuša je otvoriti. Oštrica se slomi. Bijesno je bacio nož u ugao i podigao neku veliku bocu. Kad se začuo zveket, prestrašeno su uvukli glave među ramena.

— Zar si poludio? — promrmlja Black. — Kad ne ide sve onako kako si zamislio, odmah gubiš glavu.

— Umukni! — okomi se na njega Burrel. — Porezao sam se. — Obriše krv o hlače.

— Ja sam odmah rekao da nam je potrebno svjetlo — umiješa se Mailer.

— Ima pravo, Mac — ponovo se suglasi Black. — Seane, priđi prozoru.

Mailer velikim koracima krene prema prozoru i pogleda van.

— Gasite svjetlo! — uzvikne on iznenada. — Dolazi šerif!

Black hitro ugasi plamen palcem i kažiprstom. Koraci su se približavali. Pijesak je škripao.

Burrel napne kokot o odgurne u Blacka u stranu.

— Ako sada opališ, morat ćemo bježati navrat-nanos — upozori ga tiho Black. — I to bez novca!

Burrel zastane, a Mailer se povuče jedan korak. Sada je mogao vidjeti šerifa. Lice mu se izobličilo od duboke mržnje.

— Okani se gluposti, Mac — prošapće Black. — Navalit će na nas kao čopor vukova. Nismo došli ova-mo zbog šerifa, nego zbog Millanova novca.

Ryan zastane i Mailer se povuče još korak-dva.

— Zar je vidio upaljenu šibicu? — zapita uplašeno.

— Samo mirno — šapne Black. — Vjerojatno će produžiti. Međutim, šerif se nije micao.

Mailer se tiho nakašlje.

— Glupane! — progundā Burrel.

U tom se času šerif počne približavati.

— Vidio nas je! — izusti zadihan Mailer.

Burrel podigne ruku u kojoj je držao revolver.

— Ma, nije mogao ništa vidjeti! — šapne Black. — Povucimo se!

Krenuše natraške. Mailer naleti na neko bure i taj udarac muklo odjekne. Burrel se tako prestraši da je opalio.

Metak razbije prozor i fijukne van, popraćen kišom staklenih krhotina.

Jack Ryan se baci na zemlju, izvuče kolt i uzvрати hicem. Tada skoči na noge i pohita prema nogostupu.

Opet se pucalo. Ovaj put je opalilo nekoliko revolvera. Ugleda sjenku iza rasprslog stakla i opali, baci-vši se istodobno na nogostup.

Unutra odjekne krik. Nešto se rušilo.

— Seane? — reče promukao glas.

Revolveri opet zapucaju.

Iz uličice na kraju koje bijaše skladište, približavali su se povici.

Jack hitro ustane i praćen kišom metaka otrči od stupa, pa se nasloni na nj.

Jedan mu metak otkine iver tik kraj lica. Nehotice se trznuo.

— Bjež'mo, Mac! — vikne u trgovini grub glas.

Jack potrči i kroz razbijeni prozor uskoči u trgovinu. Odjekne hitac i plamen iz cijevi za djelić sekunde osvijetli trgovinu.

Jack odgovori vatrom.

Negdje zalupe vrata. Kad je htio potrčati, spotaknuo se o neko tijelo i pao. Napipa toplu krv. Razabere lice i ukočene, mrtve oči.

— Mailer... — promrmlja.

— Što se događa? — dovikne s ulice neki glas.

Jack ustane i potrči. Može ljudima poslije objasniti što se zbilo.

Sada valja hvatati ostale razboj-
ke.

Stigne do vrata i širom ih otvori.
Na drugoj su strani hodnika bila
otvorena vrata kroz koja su, vjero-
jatno razbojnici pobjegli.

Prema njemu opet bljesne plamen
iz cijevi. Metak mu opeče rame i
zabije se u policu s bocama. Ubrzo
se prostorijom proširi miris prolive-
nog viskija.

Jack oprezno korakne preko pra-
ga i povuče su ulijevo. Ponovno
prasnu hitac. Pucao je prema tom
plamičku, dok nije ispraznio bub-
njić.

Tada osluhne. Bilo je sasvim tiho.
Možda ga protivnik želi prevariti.

— Nate? — dovikne opori glas
iz dvorišta.

Šerifu je taj glas bio i te kako
poznat.

Protivnik u kući nije se micao.

— Iziđi iz sobe, ali uzdignutih
ruku! — naredi Ryan, napunivši
revolver.

Začuje se tiho šuškanje i Jack
odmah opali. Pri svjetlu plamena iz
cijevi razabere lik kraj prozora,
koji se rušio.

Utrči u sobu i priđe prozoru. U
dvorištu nije vidio više nikoga, ali
je čuo korake što su se udaljavali.

Munjevito se prebaci preko pro-
zorske daske i utrči u prašinu što
su je podigli bjegunci.

Negdje zarže konj, zatim se začu-
je topot.

Jack preskoči ogradu i ugleda
dva jahača kako galopiraju prema
sjeveru. Udaljenost je već bila pre-
velika, ali on podigne kolt i opali
za njima. Jedan se razbojnik trzne
u sedlu, no uspije se održati na ko-
nju.

Jack je ubrzano pucao, sve dok
nije opet ispraznio bubnjić. Tada
spusti ruku, a oba razbojnika nesta-
nu u tami.

Iza leđa su mu se približavali ne-
čiji koraci. Osvrne se preko ramena
i prepozna Millana. Trgovac, vrlo
bljied, zastane kraj njega.

— Poginuli su Mailer i Black —
reče.

— Da, znam. Pokušajte umiriti
ljude. Ispričajte im bilo što.

— Zar vi namjeravate krenuti za
onom dvojicom, šerife?

— Razumije se. Preostala su još
samo dvojica, pa ću s njima, nadam
se, lako izići na kraj.

— o —

Lynn Warren je ležao konju na
vratu. Rukama se grčevito držao za
grivu. Konj se zaustavi, uroni gubi-
cu u vodu i počne piti.

— Zar ne možeš više, Lynne? —
upita Burrel, pa i on zastane.

Warren podigne znojno lice. Bilo
je upalo i sivo.

— Kakva je to bila ludost! — izu-
sti prigušeno. — Nismo bili pri sebi
kad smo se upustili u to.

— Šerif je bio potpuno sam.
Kako to da ga nismo pogodili?

— Nismo ga pogodili zato što
smo se prestrašili i bili suviše uzb-
deni, Mac.

— Glupost!

Warren htjede opet potjerati ko-
nja, ali mu je svaka kretnja zadava-
la takve bolove da mu je ponovno
klonuo na vrat.

— Zadrhtala ti je ruka —
promrmlja.

— Moramo produžiti! — naredi
Burrel. — Hajde!

— Ne mogu više, Mac.

— Gdje te pogodio metak, Lynne? — upita Burrel, približivši se.

Warren se teško uspravi, tako da mu je ortak mogao vidjeti tamnu mrlju na košulji.

— Previt ću ti ranu — reče Burrel.

— Krv neprestano teče, osjećam to, Mac. Nije potrebno da mi previješ ranu. Bilo bi besmisleno.

— Kakve su to gluposti? — Burrel ga uhvati za ruku i tako prodrma da je glasno jauknuo. Tada ga pusti. — Hajdemo, do vraga!

— Sada se ti bojiš, Mac — promrmlja Warren, potjeravši konja i grčevito se osmjehnuvši.

— Ja?! Bulazniš.

— Ne? Ne bojiš se?

— Čega?

— Samoće, Mac. Osamljen razbojnik brzo strada!

Warren iznenada klizne u stranu. Nije se uspio zadržati, pa padne u vodu. Konj prestrašeno zarže i odskoči.

Burrel hitro skoči s konja, sagne se i izvuče Warrena na nisku obalu.

— Bježi! — izusti tiho Warren. — Budeš li sam, pobjeći ćeš im!

Burrel se grozničavo osvrne, izvuče revolver i osluhne.

— Nestani dok nije prekasno, Mac! — Warrena počne gušiti kašalj, tako da mu se treslo cijelo tijelo.

— Doista ne možeš više?

— Ne mogu, Mac. Bježi! Možda se uspiješ skloniti u Pat.

Burrel se kolebao još nekoliko trenutaka, a onda skoči na konja i potjera ga. Brzo se udaljio.

Ranjeni je razbojnik dašćući ležao na zemlji i osjećao da je sve tanja nit o kojoj mu visi život. To-

pot se kopita izgubi, zatim se nakon poduže stanke začuje opet. Ugleda šerifa, koji im je ipak bio na tragu.

— Evo me, šerife! — vikne ranjenik i podigne kolt kad je u ruci ugledao jahača.

Jack se munjevito okrene, ugleda ga i opali. Razbojnik se trzne kad mu je u tijelo udario metak. Šerif se približi.

Lynn Warren ga je promatrao. Lice mu se zašiljilo i posivjelo, ali kao da se htio osmjehnuti.

— Spretniji si nego mi — promrmlja i kimne, a onda mu se pogled ukoči i glava klone u stranu. Bio je mrtav.

— o —

Jack Ryan je gledao trag što je vodio do male farme. Držeći pušku u ruci, jahao je vrlo oprezno. Kad je stigao na pješčanu čistinu pred kolibom, kroz otvoren prozor izviri revolverska cijev.

— Mac, to je šerif iz Tucsona! — vrisne ženski glas. — Nije vojnik, zar ne vidiš?

Jack se hitro baci na zemlju, a u istom trenu odjekne hitac. Metak prozuji iznad praznog sedla i konj se prestrašeno propne.

Šerif skoči na noge i potrči prema kući. Drugi metak izbrazda pijesak kraj njegovih nogu, no čas zatim već je bio pred vratima. Gurne ih i utrči unutra, pa uperi pušku u razbojnika.

— Baci oružje, Burrele! — naredi ledenim glasom.

Zlikovac pogleda pušku, i šaka mu se otvori.

— Donesite nekakvo uže! — obrati se šerif ženi, koja je blijeda stajala pokraj zida. Ni za tren nije skinuo pogled s razbojnika.

— Što to znači? — upita zbunjeno Pat Royce.

— On je razbojnik. U zasjedi je dočekaao ljude i pucao na njih — objasni Jack. — Odvest ću ga u Tucson, kao što mi je i dužnost.

— To ne može biti istina! — uzvikne žena.

— Donesite uže, molim vas!

— o —

Kad je dojahao sa zarobljenikom u Tucson, na ulici su stajali ljudi poput nekakva zida. Bila je još mrkla noć. Vodeći iza sebe konja na kojem je Mac Burrel ležao preko sedla, Jack zastane pred građanima.

— Drugi je poginuo — reče.

Iz gomile iziđe stari Burrel i priđe sinu. Drhtavim mu rukama podigne glavu.

— Nećete ga predati sucu! — reče.

— Učinit ću ono što mi je dužnost. — Jack prereže uže kojim je Burrel bio svezan na konju i povuče razbojnika sa sedla. — Neka odmah neki glasnik odjaše u Phoenix. Tko se javlja dobrovoljno?

— Da se nitko nije usudio učiniti to! — vikne Mac Burrel.

— Ako nitko drugi neće, ja ću — javi se Millan.

— Ne, vi ćete ostati ovdje, Ole — reče odlučno Jack Ryan. — Ako nitko neće, dat ću pismo poštaru.

— o —

Ol Millan se zagleda u vrata jer su noćnu tišinu prekinuli koraci. Kad su utihnuli, netko pokuca.

— Ja sam, Burrel. Otvorite, Millane. Htio bih razgovarati sa sinom.

Trgovac zabrinuto zaklima glavom, priđe vratima i pusti unutra krčmara. Podidju ga žmarci kad je opazio da Burrel ima dvocijevnu skraćenu sačmaricu i da ju je upeorio u njega.

— Da niste ni pisnuli, inače ću pucati! — promrmlja starac i gurne cijevi Millanu u trbuh. — Gdje je ključ?

Millan naleti natraške na stol i okrene se. Otvori ladicu i posegne za revolverom s jednim metkom što je ležao u njoj. U istom ga času starac udari puškom po glavi i trgovac se sruši.

Krčmar žurno izvadi iz ladice ključ i otvori zatvorska vrata. U najbližoj čeliji ugleda sina.

— Napokon si došao! Otvori već jednom, do vraga! — uzvikne mlađić.

— Ne zaslužuješ ovo, Mac, ali ne mogu drugačije.

Čim se ključ okrenuo, Mac naglo gurne vrata. Zahvati njima oca, koji odleti u ugao i udari glavom o zid tako nezgodno da se onesvjestio.

Razbojnik utrči u ured, gdje je Millan upravo ustajao i izvlačio revolver. Odmah navali na trgovca i snažno pogodi šakom u lice.

Millanu ispadne kolt, a Burrel se odmah sagne i posegne za njim. Kad se uspravio, Millan ga je upravo htio napasti.

Burrel opali i šerifov se pomoćnik, pogođen sruši na pod.

Zločinac izjuri na ulicu. Na suprotnoj strani ulice otvore se iznenada neka vrata. Burrel opali, potrči preko ulice i utrči u krčmu.

— Izidi, Burrele! — dovikne mu s druge strane ulice Jack Ryan. — Ne možeš se izvući!

Mac se munjevito okrene i ugleda šerifa kako trči preko ulice. Podigne revolver i okine. No u uzbuđenju je gađao previsoko. Pritrči šanku i šćućuri se.

Malčice zatim otvore se širom zaklopna vrata. Jack skoči unutra i baci se na pod. Macov metak proleti iznad njega.

Počeo je puzati. U prostoriji je bilo sasvim tiho. Iznenada nešto poleti kroz zrak i padne na jedan stol. Ispred Jacka bljesne plamen iz cijevi, zatim metak razbije prozor iza njega.

Revolver mu se trznuo kad je opalio, a s praskom se pomiješaju krik i potmuo pad.

Napeto je čekao nekoliko časaka, a onda produži.

— o —

Mac Burrel je uspio još jednom ustati. Isteturao je kroz vrata i na ulici pao u prašinu.

Ryan iziđe za njim. Kad mu je prišao i ugledao ukočeno lice, spusti revolver u korice.

Iz ureda istetura Macov otac. Sa svih su strana dolazili ljudi.

— Mac, konj je iza krčme! — dovikne starac, koji kao da još nije shvatio što se dogodilo.

— Macu više nije potreban konj — reče Jack, prođe kraj staroga Burrela i uđe u svoj ured.

Pokraj Millana je klečala Ester. S druge je strane stajao liječnik.

— Ne brinite, Ester — progovori liječnik. — Za nekoliko će tjedana biti zdrav kao dren.

Jack Ryan umorno sjedne za stol.

— Stari je Burrel poludio — promrmlja Ester. — Što ćete učiniti s njim, šerife?

— Ništa. Mac je mrtav, i time je sve riješeno za mene. Starac će prije ili poslije preboljeti to i shvatiti da se nije moglo završiti drugačije.

U tom času Millan pomakne glavu.

— Zdravo, Ole! — Jack se nasmiješi. — Liječnik tvrdi da ste opet pobjegli pogrebniku ispred nosa. Sada vam se bez sumnje ogadio ovaj posao. Više ne želite biti moj pomoćnik, zar ne?

— Razmislit ću šerife.

— Nadam se da i moje mišljenje nešto znači — umiješa se Ester.

— Tako je — reče Jack. — Ili žena, ili zvijezda, Millane. Ne može te imati sve.

Kraj

FLORA FLETCHER

NJEGOV PRIJATELJ

Kapetan Leopold Schuh pogodi vrata točno povrh brave. Tresnu o zid, a ona dva muškarca za stolom skoče. Jedan posegne za revolverom i Leopold opali. Tane pogodi čovjeka u rame i baci ga na pod. Drugi potrči u spavaću sobu. Kapetan Leopold pođe za njim i primijeti kako se ovaj s lovačkim nožem u ruci bacio na Sammyja Clarka koji je vezan bespomoćan ležao na postelji. Leopold ga ustrijeli.

Brzo pogleda u sobu za dnevni boravak i uvjeri se kako onaj drugi nije ni pokušao pobjeći. Začuje sirenu policijskog automobila i odahne s laknućem.

A onda lovačkim nožem prereže vezove Sammyja Clarka. Sammy odmah istragne zapušač iz usta i reče:

— Spasili ste mi život, kapetane!

— Rado to činim za prijatelja.

Sammy je bio beznačajni boksač širokih ramena i snažnih mišica.

Leopold ga je povremeno susretao, a nekoliko je puta i popio nešto s njim.

— Htjeli su me ubiti i baciti u zaljev — reče Sammy. Pogleda mrtvaca. — To je Frank Esters.

— Znam. Preko njega sam vas pronašao. Prepoznao ga je neki čovjek u dvorani za boksanje dok su vas obojica kidnapirali.

— Onaj drugi je Jance McGuire. Je li također mrtav?

Leopold opet pogleda kroz vrata. Drugi je ležao na podu s licem iskrivljenim od boli.

— Nije... samo je ranjen.

Začuju žustre korake, a onda u sobu upadne poručnik Fletcher s revolverom u ruci.

— Stigli smo čim smo mogli — reče Fletcher. — Sve u redu, kapetane?

— Da... pozovite kola hitne pomoći za onoga tamo. Drugi je mrtav.

Uđu i drugi ljudi i pobrinu se za ranjenika. Fletcher pogleda Sammyja.

— Zar je to oteti boksač?

— Da. Imao sam sreću i otkrio Estersa u jednoj prodavaonici duhana. Pratio sam ga sve do ove kuće, a onda sam pozvao vas. Međutim, pobjao sam se da bi oni mogli ubiti Clarka ukoliko se nađu u škripcu, pa sam ušao sâm.

— Ludo — primijeti Fletcher.

— Spasio mi je život — reče Sammy Clark.

— Zašto su vas oteli? — zapita Leopold.

— Namjeravao sam se upustiti u jedan posao s njima — uzvratil Sammy. — Upali su u dvoranu za boksanje i prepali me u svlačionici. Tada me McGuire obori udarcem drška revolvera. Kad sam se osvijetio, ustanovio sam da sam svezan na ovoj postelji.

— A zašto vas nisu ustrijelili odmah tamo u onoj dvorani? — zapita Fletcher. — To bi ipak bilo jednostavnije.

Sammy Clark prođe jezikom preko usana.

— Htjeli su prije nešto od mene.

— Pa biste li nam kazali što o tome? — zapita Leopold.

— Spasili ste mi život. Imate pravo da čujete tu priču. Ali ispričao bih vam je nasamu.

Leopold kimne.

— Snaći ćete se i sami, Fletcheru.

Odveze se sa Sammyjem Clarkom u policiju, a onda uđu u Leopoldov ured. Sammy zauzme mjesto na otrcanom stolcu za posjetitelje, a Leopold mu reče:

— Onda... što ste imali s onom dvojicom?

Sammy se nemirno promeškolji na stolcu.

— Nerado govorim o tome — odgovori pomalo krzmajući.

— Zar je netko zahtijevao da prihvatite borbu?

— Pa tko bi me platio za to? Ionako sam uvijek poražen.

— O čemu se onda radilo?

— O filmu. S nekom djevojkom. Ta znate već...

Leopold ga začuđeno pogleda.

— Zar pornografski film?

— Eto, tako nešto... McGuire ima kameru, reflektor i sve potrebno, snimali smo u njegovu stanu. Mene su odabrali zbog mišića. McGuire mi je isplatio tisuću dolara.

— Jesu li ona dvojica snimili više filmova te vrste?

— Dakako. Snimaju već godinu dana ili više.

— A vi ste onda za njih snimili jedan film.

— Tako je. Tisuću zelenjaka je mnogo, zar ne? — Još je uvijek bio pomalo zbunjen; Leopolda nije ni pogledao. — No kad je posao bio završen, izmijenio sam mišljenje.

— Zašto?

— Eto, zbog te djevojke što su je pronašli za film. Bila je naprosto prepristojna za takav posao; devetnaestogodišnje dijete što uopće nije znalo u što se upustilo. Između pojedinih scena neprestano je cmizdrila.

— Pa kako je tako pristojna djevojka dospjela u društvo Estersa i McGuirea?

— Stigla je iz Ohija, a prijatelj ju je ostavio trudnu. Došla je ovamo da bi načinila pobačaj. Bio joj

je potreban novac i stoga ju je Esters uspio nagovoriti.

Leopold uzdahnu. Prečesto je čuo sličnu priču s neznatnim odstupanjima. Djevojka je najvjerojatnije svršila na ulici.

— Kako se zove djevojka?

— Ne bih htio da bude upletena u sve to. Nema ona nikakve veze s tim.

— Vidjet ćemo. Onda... što je bilo dalje?

— Prošloga sam tjedna otišao k McGuireu i kazao sam mu da ću mu vratiti tisuću dolara ukoliko uništi film i negativ. Odbio je moj prijedlog, a ja sam reagirao zacijelo nešto prežestoko. Malo sam ga pogladio i uzeo film. Izradio je tek jednu kopiju i ja sam je uzeo iz mračne komore zajedno s negativom.

— Dakle, nisu vas ubili, jer su se htjeli dokopati filma. Zar ne?

— Da. Cijelo su me vrijeme ispitali kamo sam ga sakrio. No ja ga nisam htio zadržati: film i negativ sam odmah uništio.

Leopold je crtkao čovječuljke po svom notesu.

— A kako se zove djevojka? — zapita ponovno.

— Zar to baš morate saznati?

— Ljudi koji se bave pornografijom, obično se ne bave otmicama i ubojstvima, Sammy. Da nisam slučajno otkrio Estersa u prodavaonici, sada biste ležali na dnu zaljeva. Iza toga se krije nešto više od običnoga porno-filma.

— Da budem iskren, kapetane, to je sve što mi je poznato.

— Vjerujem vam. No ipak bih se želio nešto bolje pozabaviti s tim predmetom.

— Ali djevojka...

— Djevojka možda potječe iz bogate obitelji. Možda su se njih dvojica htjeli poslužiti filmom u svrhu ucjene, a vi ste im pokvarili posao.

— Na to nisam ni pomislio — promrmlja Sammy.

— Kako se zove?

— Judy Spanger. Radi u trgovini »Archway Candy«, Main Street.

Leopold kimne.

— Porazgovarat ću s njom. Hvala vam što ste došli, Sammy.

— Hvala vama! Kad sam ugledao nož na svom vratu, pomislio sam da je sve svršeno. Spasili ste mi život, kapetane!

— o —

Djevojka za tezgom je bila plava i vitka, velikih plavih očiju.

— Judy Spanger? — zapita Leopold.

— Da.. što je?

— Kapetan Leopold. Mogu li gdje porazgovarati s vama?

— Da... — Nervozno se ogleda, pođe k vratima stražnje sobe i poviče unutra: — Iskoristit ću odmor da bih popila kavu, Sue. U redu?

— Ali nemoj predugo. Htjela bih nešto ranije jesti — uzvрати ženski glas.

Kad su sjeli u obližnjem kafeu, Leopold odmah prijeđe na predmet razgovora.

— Možda ste već pročitali u novinama kako je policija jučer ustrijelila nekog Estersa... onaj drugi, McGuire, je samo ranjen i uhićen zbog otmice i pokušaja ubojstva nekog boksača... zove se Sammy Clark. Poznajete li koga od tih ljudi?

— Ne.

Leopold uvidi da tako neće uznapredovati.

— Poznata nam je vaša filmska karijera, gospođice Spanger. Sammy Clark nam je sve ispričao.

Djevojka pocrveni i obori pogled.

— Bilo je to prije nekoliko mjeseci kada mi je bio hitno potreban novac. Mislila sam da je sve to svršeno...

— Jeste li vidjeli film?

— Nisam. Nisam htjela imati više nikakva posla s tim ljudima.

— Sammy Clark mi reče da je McGuireu oteo film i uništio ga.

— Oh, divno!

— Jeste li vidjeli Clarka nakon snimanja?

Strese glavom.

— Bile su to samo dvije noći prije gotovo tri mjeseca. Učinila sam to zbog novca, a onda sam se istuširala vrućom vodom i plačući zaspala. Nisam više vidjela nikoga od tih ljudi.

— Jesu li vas pokušali ucijeniti zbog filma?

— Zar djevojku koja zarađuje stotinu dolara na tjedan?

— A vaše roditelje?

— Otac mi je umro. Majka nema novaca, a i kad bi ga imala, ne bi ga utrošila na to da mene izvuče iz škripca. — Glas joj je zvučao ogorčeno. — A sada moram natrag.

— Odmah ću završiti, gospođice Spanger. Tko je osim Sammyja i vas igrao u filmu?

— Esters, ali samo u nekoliko prizora. Inače nitko.

— Je li tko prisustvovao snimanju?

— Samo gospodin Quinston. Bio je u neku ruku producent. Dao je novac.

— Quinston? — Leopold zabilježi prezime. — Gdje bih ga mogao pronaći?

— Ne znam, nisam više vidjela nikoga od njih.

Leopold ispije svoju kavu i ustane.

— Hvala vam, gospođice Spanger. Nadam se da vam više neću morati dosadivati.

— o —

Sutradan prije podne Fletcher uđe u Leopoldov ured sa šalicom kave u ruci.

— Onda, kako to izgleda, Fletcheru? — zapita ga kapetan. — Zna li što o tom Quinstonu?

Poručnik se spusti na otrcani stolac.

— Postoji neki Ralph Quinston. Stanuje dolje pokraj zaljeva. Proizvodi sportske filmove. Snima konjske trke za privatne klubove.

— Smiješnog li hobija! — promrmlja Leopold.

— No izgleda da je taj hobi ipak unosan. U svakom slučaju, to je naš čovjek: prezime, povezanost s filmovima...

— Vrlo dobro — prekine ga Leopold. — Onda ću posjetiti gospodina. Danas je lijep dan, prava zgoda za izlet na more...

— o —

Lipanjsko je sunce palilo gotovo okomito s neba kada je Leopold usmjerio svoj automobil prilaznim puteljkom prema kući Ralphi Quinstona. Bila je to golema zgrada izgrađena u maurskom stilu s bogato ukrašenim pročeljem. Leopold pritisne zvonce.

Nitko mu ne otvori ni nakon četvrte podulje zvonjave, pa obide

zdanje, preskoči onižu žičanu ogradu što je djeci morala spriječiti put do bazena, i stane na rub pačetrovina nastoga swimming-poola. Na tlu pokraj ležaljke pronađe otvorenu knjigu i podigne je.

No pri tome mu pogled slučajno padne na bistru vodu: dolje na dnu zapazi leš muškarca u svijetlom sportskom sakou. Od višednevnoga ležanja u vodi, tijelo se napuhnulo... grumen betona zadržavao ga je na dnu.

I tako Leopold pronađe Ralpa Quinstona.

Quinstonova se kuća nalazila izvan područja Leopoldove nadležnosti, pa istragu povede poručnik Donofrio iz Državne policije.

— Da, to je Quinston. — reče ovaj. — Pozitivno smo ga identificirali.

Odloži mokre odjevne predmete što su ih skinuli s Quinstona. Leopold ih pažljivo pregleda. Na košulji su se nalazile dvije rupe od taneća; bila je prostrijeljena iz neposredne blizine.

— Koliko je dugo ležao u vodi?

— Otprilike jedan tjedan.

Leopold podigne sportski haljaket. Na njemu nije bilo rupa od taneća, no ipak povjeruje da razabire mrlje krvi. No kako je mrtvac tjeđan dana ležao u vodi, mogao bi to biti i plod mašte.

— Ovo je Quinstonova slika — reče Donofrio i gurne Leopoldu pred oči fotografiju mišićavoga muškarca širokih ramena. — Poznajete li ga?

Leopold strese glavom.

— Nikada ga nisam vidio. No možda ipak postoji neka povezanost između njega i jednoga pokušaja

ubojstva što ga upravo istražujem. Smiju li moji ljudi pretražiti kuću?

— Dakako, A što želite pronaći?

— Pornografske filmove — uzvratiti Leopold i nasmiješi se.

— o —

Dva sata poslije stajao je zajedno s Fletcherom u golemoj sobi za dnevni boravak, između bizarnih slikarija i ornamenata što su podsjećali gotovo na srednji vijek.

— Prava okolina za producenta pornografskih filmova — reče Leopold. — Prava spilja razvrata!

— S razbludnim orgijama — nasmiješi se Fletcher.

— Samo se smijte, ukoliko vam je do toga! Ali leš u bazenu nipošto nije šala!

— Kako je ubijen?

— Malokalibarskim pištoljem. Onaj betonski grumen služio je kao svojevrsni ukras bazena, a ubojica mu ga je privezao za tijelo i onda ga gurnuo u vodu.

— A čemu onda ovo sidro?

— Leš koji pliva na površini svakako se otkrije prije od onoga na dnu. U ovom slučaju, to je potrajalo tjedan dana. — Leopold pretraži police s knjigama.

— Mislite li da su to bili Esters i McGuire?

— To je svakako jedna od mogućnosti.

Fletcher pregleda potisna vrata golemog ormara u koji bi mogao ući čovjek.

— Pronašao sam nešto, čini se! — poviče odjednom. — Iza ormara se nalazi neka vrst dvorane za projekcije.

Tako je i bilo. Iza jedne velike modernističke slikarije uskoro otkriju rupe u zidu kroz koje su u

sobu za dnevni boravak projicirali filmovi. Jedan čelični regal sadržavao je kojih stotinjak kutija s filmovima, na kojima su se nalazili datumi i nazivi trkališta.

— Filmovi konjskih trka — reče Fletcher, odvivši nekoliko metara filma s jednoga kotura.

Leopold kimne.

— Možda bismo morali pogledati koji od tih filmova.

Fletcher stavi film u projekcioni aparat i uključi struju. Na suprotnom, bijelom zidu sobe za dnevni boravak počne se odvijati peta trka u Aqueductu. Kad su konji projurili preko linije cilja, Fletcher reče:

— Izgubio bih. Okladio bih se na crnoga.

Odmah započne nova trka. Konji su nervozno taptali u mjestu iza polazne linije.

— Kladam se na broj 3 — reče Fletcher.

No konji odjednom nestanu s ekrana; pojave se muškarac i žena gdje upravo ulaze u hotelsku sobu.

— Pa to je sjajno — promrmlja Leopold. — Pornografski film uljepljen među konjske trke! To je, dakle, bio pravi posao Ralpa Quinstona.

— A druga dvojica su ga ubili, a i pokušali ubojstvo nad Sammyjem Clarkom... zar samo zato da bi preuzeli smišljeno ucjenjivanje?

Leopold žmirne prema prilikama na bijelom zidu koje su izvodile svoj programirani obred.

— Upravo to je pitanje, Fletcheru! Danas to više nije nikakva gangsterska ucjena. Pornografski filmovi već odavna nisu zabranjeni. Vjerujem da je Quinston svoje vrpce uljepio među prizore s trka samo

zato da bi se zaštitio ukoliko se prilike opet izmijene. Naprosto nigdje ne mogu sagledati razlog umorstva. Takozvani »racket«, gangstersko ucjenjivanje, danas je posao poput svakoga drugoga.

— Ali zašto su onda McGuire i Esters po svaku cijenu htjeli imati film od Clarka? Zašto nisu naprosto snimili novi?

Leopold se ujede za donju usnu.

— To je pitanje na koje mogu odgovoriti samo njih dvojica. Ali Esters je mrtav, a McGuire neće progovoriti. Vjerojatno zna za umorstvo, pa ne želi biti umiješan.

— Onda bismo možda morali potražiti film sa Sammyjem i onom djevojkom.

— Dobra zamisao — suglasi se Leopold. — Pregledajte filmove. A ja ću u međuvremenu razgledati kuću.

— Ništa! — reče dva sata kasnije Fletcheru koji je još uvijek propuštao filmove kroz projekcioni aparat.

— Ni ovdje ništa nova. Sve mi to već dosađuje.

— Samo nastavite. — Leopold priđe telefonskom aparatu i prolista privatni imenik pokraj njega. Jedno mu ime odmah upadne u oči.

— Hasken Seems... nije li to sin one bankarske obitelji?

Uđe u prostoriju za projekcije.

— Kakve on veze ima s Quinstonom?

— Možemo ga zapitati, kapetane.

— o —

Leopold primijeti kako je mladi Hasken Seems od prvoga trenutka Fletcheru bio nepoćudan. Bio je vitak, sitan, »poslovno napet«... što je

Fletcher oduvijek smatrao prenemaganjem.

— Žao mi je što imam tako malo vremena za vas — reče zauzevši mjesto za svojim pisaćim stolom, prekrivenim valutnim tečajevima i drugim papirima. — Pretpostavljam da se radi o važnoj stvari?

— Važnoj za Quinstona — uzvraći Fletcher. — Umoren je.

— Quinston... Quinston? Prezime mi je nekako poznato.

— Producent sportskih filmova — reče Leopold. — Vaše smo prezime pronašli u njegovom telefonskom imeniku.

— Imam poslovne veze s mnogim ljudima.

Fletcher se podrugljivo naceri.

— Quinston se se bavio proizvodnjom pornografskih filmova što bi ih umontirao između konjskih trka.

Hasken Seems zaprepašteno pogleda.

— Ništa o tome nisam znao.

— A poznate li nekog Sammyja Clarka?

— Nikada čuo za njega!

— Franka Estersa? Yancea McGuirea?

Čovjek strese glavom.

— Zar ne čitate novine? — zapita Fletcher. — Imena se jučer i danas nalaze na naslovnoj stranici.

Hasken Seems nabere čelo.

— Ah... ta to je ona stvar s otmičom boksača — prisjeti se. — To me doista ne zanima. A sada... oprostite, gospodo. — Ustane, posegne sa svojom torbom sa spisima i otprati ih do vrata. Leopold bi cijeli taj intervju naprosto otpisao kao najobičniji promašaj... no u pred-soblju Seemsa dočeka djevojka

koja se ovdje očito osjećala kao kod kuće.

Bila je to djevojka iz trgovine »Candy«, Judy Spanger.

— o —

Hasken Seems se opet spusti u naslonjač za svojim pisaćim stolom.

— Pa lijepo — reče nevoljko. — Očito više nema nikakva smisla poricati.

— Nema — suglasi se Leopold. — Drago mi je što vas opet vidim, gospođice Spanger. Pretpostavljam da ste vi i gospodin Seems dobri prijatelji.

— Jesmo — prošapta djevojka jedva čujno.

Leopold se okrene opet k Seem-su.

— A sada ćete mi pričati o ucje-ni.

— Zar ja...

— Kada je Judy Spanger snimala onaj film, bila je siromašna djevojka. No onda je postala vaša prijateljica, a time je cijela stvar poprimiti la sasvim drugačiji izgled.

Seems se uspravi.

— Namjeravamo se vjenčati — reče on. — Onaj film je dio njene prošlosti. A ta me prošlost nimalo ne zanima.

— No možda njenu obitelj.

— Pobrinuo sam se da film bude uništen — reče Seems.

— Zar zbilja?

— Osobno sam ga spalio. A i negativ. Bio je umontiran među prizore s konjskih trka, upravo kako maločas rekoste.

— Prema tome, platili ste Sammyja Clarka da bi ga on ukrao.

Haskens Seems spusti glavu.

— Dao sam mu tisuću dolara da otkupi film. Osobno doista nisam

mogao poći k McGuireu, zar ne? A budući da McGuire nije pristao, Clark ga je oborio i uzeo film. A onda su McGuire i Esters oteli njega da bi se opet dokopali filma. Htjeli su me ucjenjivati tim filmom. Budući da sam bio spreman dobrovoljno isplatiti tisuću dolara, pomislili su kako taj film za mene vrijedi zacijelo dvadeset tisuća dolara.

— Mislite li da su njih dvojica umorili Quinstona da bi ga isključili iz posla?

— Možda. Znam samo da ga ja nisam ubio.

— To ćemo još vidjeti. — Kapetan Leopold je neko vrijeme šutke promatrao Seemsa. — A zašto ste predložili upravo Sammyju Clarku da umjesto vas otkupi film.

— Jer je on ionako znao za sve. Predložila je to Judy, a ja sam odmah prihvatio prijedlog. Tako smo izbjegli nužnost da još kome pričamo o djevočinim dogodovštinama.

— Lijepo — reče Leopold. — Javit ću se opet.

Kad su izašli na ulicu, Fletcher zapita:

— Vjerujete li mu?

— Trenutačno ne vjerujem, nikome, Fletcheru.

— Možda je Quinstona ubio McGuirea da bi se dočepao njegove kopije filma, jer mu je Clark oteo vlastitu.

Leopold strese glavom.

— Pa onda ipak ne bi morao oteći Clarka. — Nakon kraćega razmišljanja doda: — Ali nešto mi pada na um! Odvest ću se u dvoranu za boksanje, Fletcher.

Skupina promatrača sjedila je oko ringa u kome su trenirala dva boksača. Leopold zapita jednoga trenera za Sammyja Clarka, a ovaj ga pošalje u svačionicu.

— Kapetane! — poviče Sammy sav radostan. — Prije jednoga mi je sata opet mogao biti potreban spasitelj. Trenirao sam s nekim momkom, a ovaj me prebi na mrtvo. Što vas dovodi ovamo?

— Upravo sam porazgovarao s Haskenom Seemsom, Sammy.

— Tako?

— Film ste ukrali po njegovu nalogu.

— Jesam... tako je.

— A jeste li mu ga onda predali?

— Pa naravno! Ta kazao sam vam kako mi se djevojka sažalila. Seems je namjerava oženiti, a za nju je to zgoda kakva se pojavljuje samo jednom u životu. Međutim, kad bi obitelj saznala za film...

— Uzeli ste jednu kopiju i negativ. Je li to točno?

— Jest.

— A film sadrži samo prizore s vama i djevojkom. Je li tako?

— Jest.

— A kopija što ste je predali Seemsu ima na početku i na kraju prizore s konjskim trka. Takav film može potjecati samo iz zbirke Ralphi Quinstona.

— Kažite mi, čemu sve to?

— Zbog ubojstva, Sammy. Ubili ste Quinstona da biste mogli ukrasti film. Taj ste film onda predali Seemsu, a kopiju koju ste ukrali McGuileu zadržali ste za sebe. Prema svemu sudeći, zacijelo ste pripremali koju sitnu ucjenu.

— Do đavola, kapetane! Ta vi ste momak koji mi je spasio život! I... što sada hoćete od mene?

— Samo istinu, Sammy. Film ste ukrali iz Quinstonove kuće!

— Dobro, dobro... No to još uvijek nije dokaz da sam ga ubio.

— Nije, Sammy. No dokaz u prilog tome je vaš sportski haljetak.

— A što je to opet sada?

— Kad smo izvukli Quinstona iz bazena za plivanje, imao je na sebi sportski haljetak. Nije baš nimalo vjerojatno da bi čovjek koji sjedi pokraj bazena za plivanje i čita neku knjigu imao na sebi haljetak. A sasvim ga sigurno nije imao na sebi u trenutku kada je bio ustrijeljen. Naime, rupe od taneta postoje samo na košulji, ali ne i na haljetku. To dokazuje da nije imao haljetak kada je bio ustrijeljen. Netko ga je kasnije navukao na nj.

— A zašto? — nastavi Leopold pitanjem. — Naprosto zato da bi ga se riješio. Zbog toga što je bio krvav, Sammy. Ubojica se vjerojatno uprljao krvlju dok je vezao onaj betonski grumen za leš. Nije se mogao izložiti opasnosti da napusti kuću s krvavim haljetkom, a nije ga mogao ni ostaviti. Prema tome, naprosto je sve povadio iz džepova, a onda je haljetak navukao na leš. Da mi nije upala u oči činjenica što na leđima haljetka na postoji rupa od taneta, najvjerojatnije bih pretpostavio kako haljetak pripada Quinstonu, pa o tome uopće ne bih razmišljao.

— Prema tome, tvrdite da haljetak pripada meni?

— Tako je, Sammy. Quinston je bio približno istoga stasa kao i vi. A budući da je film nestao, moram pretpostaviti da je on motiv uboj-

stva. Prema tome, ubojica je bio jedan od ljudi koji su znali za taj film: Judy Spanger, Esters, McGuire, Seems... i vi. Međutim, Esters i McGuire ne bi bacili leš u bazen, jer je more udaljeno samo nekoliko desetaka metara. Ta sami ste mi kazali kako su vas namjeravali baciti u zaljev čim padne mrak. S Quinstonom bi zacijelo učinili isto. Preostajete vi, Judy i Seems. Haljetak nije mogao pripadati djevojci, niti onom žgoljavom Seemsu. Pristaje samo vama, Sammy. A vašu krivnju potkrepljuje i krađa filma.

Oči Sammyja Clarka bojažljivo zasvjetlucaju.

— A što ćete učiniti sa mnom?

Leopold izvuče revolver iza pojasa.

— Moram vas lišiti slobode, Sammy.

Šakač zabaci glavu i gromko se nasmije.

— Pa to je ipak šala! Prije nekoliko ste mi dana spasili život, a danas...

— Pođimo, Sammy!

— Uklonite taj top, kapetane. Ta nećete valjda pucati na mene. — Ustane. — Dajte mi pola sata...

— Ne mogu, Sammy.

Sammy se opet nasmije.

— Spasili ste mi život. Ne možete me sada ubiti.

— Sammy...

— Samo pola sata, kapetane.

— Sammy, prođete li kroz vrata pucat ću.

Šakač se okrene i pođe k vratima. Kad ih je otvorio, Leopold duboko uzdahne i prostrijeli mu lijevu nogu.

NOVI HIT! HITCHCOCK

bira za vas

Na 144 stranice najbolje kriminalističke pripovijetke poznatih svjetskih autora u izboru majstora trilera, glasovitog filmskog redatelja Alfreda Hitchcocka! Novo, napeto, zabavno, uzbudljivo! Za mlade i stare ljubitelje krimi-literature!

Prvi broj u prodaji od 25. srpnja!

Potražite kod svog prodavača novina svakog 25. u mjesecu —

**HITCHCOCK
BIRA ZA VAS**

FLORA FLETCHER

MOJ OTAC

Najbolji način da se podsjetimo davnih vremena i mjesta jest otvaranje groba čovjeka kojega smo nekoć poznavali. To zapravo i nije bio grob. Bila je to samo niša u zidu mauzoleja moje obitelji koji se nalazio nešto podalje, na osami, okružen željeznom ogradom, na groblju istočno od grada.

Grob nisam otvorio ja. Uradili su to ovlašteni radnici sa službenim odobrenjem, dok sam ja čekao pokraj otvorene stare grobnice, gledajući napolju zelenu travu i sive nadgrobne spomenike što su se sada, poslije jutarnje kiše, sušili na poslijepodnevnom suncu. Osjećao sam miris djeteline s obližnje ledine.

Kada smo ono majka i ja ovdje pokopali oca? Bilo je to davno, ali se to vrijeme lako pamti, jer je povezano s uspomenama toliko živim i sablasnim da su se dojmile čak desetogodišnjega dječaka. Bilo je to vrijeme pučkih kuhinja, milostinja i nezaposlenih ljudi. Čovjek po imenu Franklin Delano Roosevelt bio

je upravo predložen za predsjednika svoje zemlje, a u jesen je bio izabran.

U ono vrijeme posvuda su vladali neredi; na Srednjem zapadu pojavio se izvanredno velik broj pljačkaša banaka, iako su banke na žalost, dovoljno brzo propadale i bez njihove pomoći. Jednom riječi, bila je to 1932. Otac mi je umro u kolovozu te godine.

Najbolje što se o njemu može reći jest da je bio mlad. Inače je oskudijevao u osobinama dobroga muža i oca; majčin brak s njim bila je pobreška zbog koje se naposljetku pokajala. Nije bio u stanju zaraditi novaca, ni prionuti na neki ozbiljni posao, ali sve njegove mane zapravo i nisu bile tako loše. Imao je dobrih strana, a vrlina koja mi se najživlje utisnula u sjećanje bila je njegova nezasitna sklonost krijumčarenom džinu. Nikada nije bio prost ni grub, no obiteljske obaveze naprosto ga nisu zanimala.

Majka i ja ipak nismo gladovali. Zapravo, nismo oskudijevali ni u čemu. Njena je obitelj zgrnula nešto novca i imetka u našem gradu, pa sam se krize sjećao uglavnom po pojavama koje me se gotovo nisu ticale. Djed po majci bio je uspješan poduzetnik, a ujak Ned naslijedio je njegov posao i položaj. Obitelj mora pokopati svoje mrtve bez obzira na to jesu li vremena dobra ili loša, a postoji i mala polica osiguranja za plaćanje troškova pokopa.

Ujak Ned obično bi se potužio na krizu i podizao bi veliku buku zbog novčanih neprilika, ali nam je svakog mjeseca velikodušno davao novčanu pomoć i dostavljao ju majci točno na vrijeme, zajedno s uobičajenom prodikom zbog ludosti mlađih djevojaka koje se udaju za ništarije i pijanice i to prije nego što su dovoljno zrele da bi mogle zdravo rasuđivati.

Otac je umro iznenada. Kako rekoh, bio je mlad. Dakako, meni se činilo da je dosta star, ali sam poslije doznao kako je bio čak tri mjeseca mlađi nego ovo naše stoljeće. Poštedjeli su me većine neugodnih okolnosti povezanih sa smrću i stoga mi se činilo kao da on nije umro, već jednostavno nestao. Najprije su mi rekli da je bolestan; potom sam saznao kako je odveden u jednu od prostorija iza male kapelice u tvrcki ujaka Neda, gdje se on osobno brine o njemu iz obzira prema osjećajima majke. Tijelo sam vidio samo jednom prije pogreba. Tada su mi dopustili da u nazočnosti majke pogledam oca koji je ležao u lijesu u kapelici.

Za života nije stekao bogzna kakav ugled, pa ni sada, kad je bio mrtav, nitko nije mnogo žalio za njim. Obitelj je stoga odlučila da ovaj posljednji obred bude što jednostavniji i neprimjetniji. Pokopali su ga službeno, a lijes je ostao zatvoren. Međutim, zbog onih koje je na to ponukalo nešto više od bolesne znatiželje, tijelo je bilo izloženo javnosti na jedan sat navečer uoči dana ukopa i ujutro toga dana.

Za ta dva sata lijes je bio otvoren u kapelici, a prijatelji su mogli proći pokraj njega uza zvukove orgulja s gramofona. Nisu se mnogi okoristili tom prilikom. U predvorju male kapelice postavljena je knjiga žalosti da se u nju upišu posjetitelji, a majka je poslije uzela tu knjigu i dala je meni, dok sam je ja iz nekog čudnog razloga čuvao sve te godine i još je imam. U njoj se nalazi tek desetak potpisa.

Dakako, nitko nije zahtijevao čak ni da se s tom malom skupinom natječem za posljednji pogled na moga oca. Rano navečer prije pogreba odveli su me u kapelicu i tamo sam nekoliko trenutaka stajao uz lijes, dok me majka držala za ruku, a ujak Ned obgrlio oko ramena.

Očevo lice izgledalo je sasvim prirodno, samo nešto dulje i upalije nego onda kad bih ga viđao ujutro nakon noći provedene uz bocu. Nisam bio osobito tužan ni svjestan gubitka, no bilo mi je žao što to ne osjećam. Uskoro me ujak Ned poveo kući, rekao mi da sam dobar dječak i ostavio me s nekom ženom iz susjedstva koja je došla da pazi na mene.

Te noći nisam dobro spavao. Mučilo me što tako malo osjećam za oca

koji je, unatoč svemu što je možda bio, ipak bio mlad i mrtav i gotovo bez prijatelja. Nemirne misli mučile su me do slijedećega jutra i tada konačno odlučih kako moram otići da bih ga ponovno vidio prije nego što bude prekasno. One neprirodno usiljene okolnosti, pomislio sam, otupile su moje osjećaje i onemogućile mi da postupim kako valja. Kad bih ga mogao još jednom vidjeti, po mogućnosti nasamu, možda bih ipak osjetio tugu i umirio nečistu savjest. Majka je već otišla i tako mi je bilo lako da neprimjetno šmugnem iz kuće i zaputim se u kapelicu.

No bilo je prerano i kapelica je još bila zatvorena. Pokušao sam otvoriti vrata, no bila su zaključana. Napustivši trijem kapelice, prošao sam kroz uzred ujaka Neda i pokušao ući u stražnje prostorije. Ali sva su vrata bila zaključana. Nema ni žive duše. Svakako neobično i čudno... no tada začuh odzivke nekog glasa i drugi glas kako odgovara. Dopirali su iz jedne zatvorene prostorije. Priđoh vratima i oslušnuh. Razgovor je bio tih, pomalo nejasan, ali ipak razgovijetan.

— Jesi li nabavio kartu i rezervirao mjesto za mene? — zapita jedan glas.

— Sve je ovdje — odgovori drugi.

— Rezervirano je mjesto u vlaku za Chicago u deset sati uvečer.

— Morat ćeš me odvesti na vrijeme u grad da bih stigao.

— Ne brini. Odvest ću te.

— Hvala, Nede! Ne mogu ti reći koliko sam ti zahvalan.

Dakle, jedan od sugovornika bio je ujak Ned. Osjetio sam laknuće,

nešto poput oproštaja zbog onoga prisluškivanja i odmah sam najavio svoju nazočnost kucanjem na vrata. Zatim zavlada dulja tišina, za koje se ništa nije dogodilo, a onda ujak Ned otvori vrata i ugleda me.

— Hej, Calvine! — reče. — Što radiš ovdje? Uđi, dječčače, uđi!

Uđoh u sobu. Bio sam iznenađen i pomalo uznemiren ugledavši majku. Uplašio sam se da će se naljutiti na mene zbog toga što sam bez dopuštenja ušao u sobu za primanje kod ujaka Neda, ali se očito nije naljutila. Smiješila se nekako odsutno kao da razmišlja o nečemu što je vrlo daleko od mog beznačajnog prijestupa; priđe mi i pomiluje me po glavi.

— Zdravo! — reče. — Ugodnog li iznenađenja! Pozdravi doktora Crandalla!

Doktor Crandall je bio jedina osoba koja se osim njih nalazila u sobi. Smatrao sam ga izvanredno iskusnim i mudrim, bio je u kasnim tridesetim godinama, a radio je najviše deset godina. Osim što je bio osobni prijatelj majke i ujaka Neda, bio je naš obiteljski liječnik i liječio je oca prije smrti, tako da u njegovoj nazočnosti nije bilo ništa neobično. Razgovarao sam s njim uljudno, a i on sa mnom.

— Zašto si došao ovamo, Calvine? — zapita ujak Ned. — Morao si čekati kod kuće dok te ne pozovemo na pogreb.

— Došao sam da ponovo vidim oca — rekoh. — Ali kapelica je zaključana.

— Otac se ne nalazi u kapelici — primijeti majka. — Ujak Ned ga je morao dopremiti natrag ovamo do vremena kad će njegovi prijatelji

doći da ga vide. Uskoro će biti vrijeme, zar ne, Nede?

— Vrlo skoro — uzvratí ujak Ned pogledavši na ručni sat. — Za nekoliko minuta vratit ću ga u kapelicu. Calvine, ako ga želiš ponovno vidjeti, pustit ću te onamo. Možeš nas tamo pričekati.

Majčina primjedba i ono što je zatim rekao ujak Ned skrene moju pažnju na lijes na pomičnom odru pokraj zida. Očito se otac nalazio u njemu i čekao na povratak u kapelicu; no sada sam se, začudo, skanjivao ponovno pogledati njegovo lice. Bit će bolje da mi ostane u sjećanju kakav je bio za života, nego da pokušavam silom izmamiti neki neprirodni osjećaj, pomislio sam. Odjednom sam požalio zbog toga što sam došao i poželio da se što prije vratim kući. Kazao sam to odlučno.

— Dječak je razborit — reče ujak Ned. — Doći ćemo po tebe poslije, kad bude vrijeme za pogreb.

— Moraš smjesta kući! — naloži majka. — Bilo bi loše kad bi svojim nestankom izazvao uzburu.

— Ne brini — kaže joj Crandall. — Ionako moram otići i bit će mi drago da ga otpratim. Mladiću, pričekaj me u predsoblju.

Majka me poljubi i pogladi po glavi. Pričekao sam u predsoblju Crandalla, a onda smo zajedno pošli. Majka je stigla kući tek poslije. Poslije podne došli su po nas i tada pođosmo na pogreb. Prisustvovalo je samo nekoliko ljudi, obred je bio kratak, a zatim je očev lijes zatvoren i smješten u nišu u mauzoleju.

Otac nije bio dobar čovjek ni brižan skrbnik a njegov je kratki život ostavio za sobom okus gorčine... no bio sam iznenađen saznavši

kako je nedavno zaključio životno osiguranje na iznos od 50.000 dolara u korist majke. Bio je to cijeli imetak u onim teškim vremenima i bio sam gotovo voljan izmijeniti mišljenje o njemu, sve dok nisam saznao kako je ujak Ned zaključio osiguranje i plaćao premije za slučaj očeve smrti.

Majka nije žalila za njim. Ako se i osjećala ponešto tužnom, ta je tuga bila ublažena laknućem. Uvijek je bila lijepa žena, a sada je postala još ljepša i živahnija. Crandall, neženja, počeo joj se nakon nekog vremena ozbiljno udvarati, a nakon dvije godine su se i vjenčali.

Odobravao sam taj brak i volio svog očuha. Bio je ljubazan i velikodušan čovjek; obraćao mi se bez dodvornosti i stoga sam se osjećao važnim i odraslim. Štoviše, pokazivao je živo zanimanje za najrazličitije stvari, a posebno se bavio izučavanjem hipnoze. Zagovarao je primjenu hipnoze u medicinskoj praksi i čak sam ga čuo kako nastoji dokazati njenu korisnost u anestetske svrhe u nekim granama kirurgije.

Sljedeći njegov primjer, naposljetku sam pošao na medicinski fakultet.

Na trećoj godini studija, nešto više od godine dana prije svršetka, kamičci mozaika počeli su se slagati u mojoj svijesti. Većinom su to bili djelići davnih događaja umrvljeni više od deset godina, no posljednja pojedinost, ona koja je oživjela sve ostale, bio je događaj što se zbilo te godine, treće godine na medicini, kad sam došao na kratko vrijeme kući za novogodišnjih praznika.

Izšao sam s nekom mještankom, plahom i dosadnom; ovo drugo možda zbog onoga prvog. Rano sam se vratio kući. U dnevnoj je sobi s majkom i očuhom bio neki par. Pošao sam prema stubištu, kadli začuh očuha kako govori nešto što me zaustavilo.

Iz predsoblja sam vidio njih četvero, roditelje i njihove goste, a i oni su mogli vidjeti mene da su pogledali u mom smjeru. Ali oni su bili zaokupljeni razgovorom u kome je moj očuh živo sudjelovao.

— Mogu te učiniti ukočenim poput stupa u šezdeset sekundi — reče očuh.

— Glupost — odgovori njegov gost, odvjetnik po imenu Phillips.

— Želiš li da ti pokažem? — zapita očuh.

— Možda bi bilo bolje da to pobliže objasniš prije nego što ćeš pokazati.

— Slažem se. Reći ću ti točno što će se dogoditi. Kako rekoh, hipnotizirat ću te za šezdeset sekundi. Srušit ćeš se, ali ne brini, uhvatit ću te i položiti na pod. Tijelo će ti biti ukočeno. U takvu stanju položiti ću te glavom i nogama na dva stolca. Glava će ti biti na jednom stolcu, a pete na drugom. Priznat ćeš: takav bi položaj bio posve nemoguć pod normalnim okolnostima. Da bih pothvat učinio još nevjerojatnijim, sjest ću ti na trbuh, a tijelo neće popustiti.

— Hajde, hajde! To nije moguće. Pretjeruješ!

— Meni se to čini opasnim — pobojala se Phillipsova žena.

— Nema nikakve opasnosti — očuh će gospođi Phillips. — Disanje se neće moći zamijetiti, ali vas uvje-

ravam da će se svi životni procesi i nadalje odvijati besprijekorno. Probudit će se na moju zapovijed sasvim zdrav, a kad mu ispričamo što se dogodilo, reći će da smo lažljivci.

— Na redu si! — reče Phillips. — Želim da to smjesta pokažeš.

Razumije se, nakon toliko godina ne mogu prenijeti njihov razgovor, riječ po riječ, no još mi je pred očima pokus što ga je očuh izveo u našoj dnevnoj sobi. Dokazao je svaku svoju tvrdnju. Položio je odvjetnika između dva stolca; bio je ukočen poput čeličnoga štapa i nimalo nije popustio pod težinom očuha. Poslije sam takve stvari viđao na pozornici, ali u ono vrijeme bila je to najnevjerojatnija predstava što sam je vidio.

Probudio je Phillipsa iza sna, a ja sam odmah pošao gore, još uvijek nezamijećen. Ležeći u krevetu u polubudnom stanju, počeo sam razmišljati o tom neobičnom događaju. Kao što rekoh, godinama sam znao da se očuh bavi hipnozom, ali ni u snu ne bih pomislio da može učiniti takvo čudo. Prije bih očekivao neku varku... možda potajni dogovor između njih dvojice... no uistinu sam vidio što se događalo i znao sam kako prijevara nije bila moguća. Naprosto nema načina da se ljudsko tijelo održi u takvu položaju u okolnostima kojima sam bio svjedokom. U mraku i tišini sobe osluškivao sam glas očuha kako ponavlja neku riječ, frazu ili rečenicu koje sam čuo iz predsoblja — i odjednom sam počeo napeto slušati.

— IZGLEDAT ĆEŠ POPUT MRTVACA — reče.

I tada se dogodilo nešto čudno. Najednom sam začuo neki drugi

glas iz nekog drugog vremena, a nekog drugog mjesta. Dopirao je do mene kao šapat kroz više od deset proteklih godina; sada sam opet bio dječak pred vratima zgrade koja miriše na smrt.

— JESI LI NABAVIO KARTU I REZERVIRAO MJESTO ZA MENE? — upita jedan glas.

Zatim se izgubi, a šapat se pretvori u uzdah. Nakon nekoliko trenuta ili godina tišine opet se vratio.

— HVALA, NEDE. NE MOGU TI REĆI KOLIKO SAM TI ZAHVALAN.

Davno prije, kada sam prvi put čuo te riječi, pretpostavio sam da ih izgovara Crandall, čovjek koji mi je poslije postao očuhom. Zaključio sam tako jedva razmišljajući o tome, jednostavno zato što je on bio, osim ujaka Neda, jedini muškarac kojega sam zatekao u sobi kad su me pustili da uđem. No tamo se nalazio još jedan čovjek. Neko treći koji je govorio s porugom koju sam krivo shvatio kao jednostavnu zahvalnost.

OTAC JE LEŽAO U LIJESU I GLAS ŠTO SAM GA ČUO BIO JE NJEGOVO.

Nazovite to otkrićem ukoliko želite. Nazovite to kako želite. Što se mene tiče, radije ću povjerovati da je to bio slučaj dugo odgađanog spoznavanja, zakašnjelo buđenje istine što je svih tih godina drijemala u mojoj podsvijesti, jer je nedostajao jedan dijelić spoznaje da je probudi.

Kako god to nazvali, što god je to uistinu bilo, nisam to otkrio majci i očuhu. Ponio sam to sa sobom kao tajnu u medicinski centar u kome sam studirao. Slijedećih sam tjeda-

na između dijagnostičkih vježbi i obrada, neprestano procjenjivao okolnosti očeve smrti i svaka se neobična pojedinost uklopila u novu stravičnu sliku.

Dopustite da navedem te okolnosti jednu po jednu.

Ponajprije razmotrimo popis lica. Tu je bio moj otac, protuha, pljanica, sve u svemu — problem. Zatim majka koja ga se željela otarasiti. Pa ujak Ned koji je volio majku, prezirao oca i vodio važan posao. Konačno je tu bio čovjek koji mi je postao očuhom, doktor Crandall. I on je volio majku, isto tako prezirao oca i imao ugledno zanimanje.

Razmotrimo čudne okolnosti očeve smrti. Liječio ga je Crandall, dok se poslije o njemu brinuo osobno ujak Ned. Bolovao je i umro; potom su ga u gotovo potpunoj tajnosti pripremili za pokop.

Zatim pogreb. Prisjetimo se kako je misa održana uz zatvoreni lijes. Dva sata, za vrijeme kojih je otac bio izložen oku javnosti, bijahu drski i savršeni potezi. Hipnotiziran je ležao poput mrtvaca, disao je nezamjetljivo, tako da nije bila moguća nikakva sumnja. Između ta dva vremenska raspona Crandall ga je probudio iz hipnoze i otac je tada jeo i odmarao se u tajnosti. Nakon druge hipnoze... prije pogreba koji je održan poslije podne... ponovno su ga probudili i sakrili, a onda ga je uvečer ujak Ned odvezao u grad da bi stigao na vlak za Chicago. U svemu tome nije bilo gotovo nikakvih opasnosti. Naposljetku, mrtvoga je oca vidjelo gotovo dvanaest ljudi. Čak kad bi ga poslije susreo koji slučajni znanac, neznatno pre-

rušavanje posve bi onemogućilo otkrivanje obmane.

Konačno, ne zaboravimo ni policu osiguravanja. Ugovorio ju je ujak Ned, ne zato da bi zaštitio majku, već da bi tim novcem potkupio oca i naveo ga da sudjeluje u zavjeri. Ujak Ned bi svakako mogao namaći 50.000 dolara kad bi bio prisiljen na to, no ipak je mnogo bezbolnije da to plati osiguravajuće društvo. A otac, kakav je bio, zacijelo je radije otišao s novcem u džepu ili pak s nadom da će mu ga uskoro doznačiti.

Da nešto priznam? Kada sam ponovno razmislio o događajima i uvjerio se u istinu, nisam osjetio nikakva srama ni krivnje, već neki čudnovati ponos. Svakako je to bila jedna od najneobičnijih i najdrskijih prijevara u kojoj je nastradalo neko osiguravajuće društvo. Štoviše, prijevara je bila uzgredna. Glavni je cilj zavjere bio da se majka oslobodi oca.

Ne znam što se poslije dogodilo s ocem i moram priznati da me to nije mnogo zanimalo. Sudeći po tome što se majka preudala dvije godine nakon što je otac posljednji put viđen, pretpostavljam da je umro ili je pak ishodio tihi razvod u nekom zabačenom mjestu. A možda su majka i Crandall počinili bigamiju zaštićeni očevom ulogom u zavjeri. Mene se to nije mnogo ticalo. Volio sam majku i poštovao očuha, pa sigurno ne bih odao ništa što bi im moglo naškoditi. Osim toga, kako vidite, nisam imao opipljivih dokaza. Bez obzira na to koliko sam znao, dokazati nisam mogao ništa.

Tako sam udobno živio sa svojom nečistom savješću sve dok svi sudionici zavjere nisu pomrli. Prvi je umro ujak Ned, zatim očuh i naposljetku majka. A kad više nikome nisam mogao naškoditi, moje se stanovište izmijenilo. Opsjela me ustrajna i nepodnošljiva želja da saznam jesam li imao pravo i to jednom zauvijek. Ukratko, naprosto sam želio saznati je li moj otac doista umro ili je otišao u Chicago. Što je, dakle, u lijesu?

Vratio sam se da bih to istražio. Kako rekoh u početku, zahtijevao sam otvaranje lijesa u niši i u tu svrhu unajmio stručnjake. Čekao sam pokraj otvorenih vrata mauzoleja, prisjećao se svih tih događaja i mirisao djetelinu na suncu što je zasjalo poslije kiše, sve dok stručnjaci nisu završili posao.

Položili su lijes na tlo i podigli pokrov. Radnici su izašli.

Prišao sam, kleknuo kraj lijesa, pogledao... i požalio. Sada bih dao sve na svijetu da to nisam učinio.

U lijesu su se nalazili očevi ostaci, još odjeveni u plavo odijelo što je u suhoj niši odoljelo godinama, koje su njegovo manje postojano tijelo pretvorile u prah.

Ali to me nije užasnulo.

Užasnulo me ono što je virilo iz njegova džepa na prsima, ono što je on sam tamo stavio da mu se nađe pri ruci kad zatreba, nakon toga što se probudi na zapovijed doktora Crandalla. Ali Crandall tu zapovijed nije izrekao.

Čak prije nego što sam izbliza pogledao, znao sam da je to bila vazna karta za Chicago.

DOSAD IZAŠLI ROMANI NOVE SERIJE »LASO«

163. G. F. Unger: BRZI REVOLVERAŠI
164. G. F. Unger: »TIGRICA«
165. Louis L'Amour: POTJERA KROZ PUSTINJU
166. G. F. Unger: KLOPKA NA TOPOLINOM POTOKU
167. Louis L'Amour: KILLOE
168. G. F. Unger: POSLJEDNI OBRAČUN
169. G. F. Unger: ČOVJEK ZA DESET DOLARA
170. Frank Gruber: KUDRAVI VUK
171. G. F. Unger: TAJNA ZELENOG SLAPA
172. Louis L'Amour: IZ KLOPKE U ZASJEDU
173. G. F. Unger: VIŠE OD REVOLVERAŠA
174. Louis L'Amour: VATRENO KRŠTENJE
175. G. F. Unger: STUPICA ZA VUKOVE
176. G. F. Unger: ODMETNIK IZ DAKOTE
177. Scott F. Scott: BORI SE ZA SVOJ ŽIVOT, ČOVJEČE!
178. G. F. Unger: RIDOKOSA KARTASICA
179. Louis L'Amour: BITKA ZA VISORAVAN
180. G. F. Unger: DVONOŽNI TIGAR
181. Louis L'Amour: KAZNA STIŽE
182. H. S. Sharon: OLUJA U PRERIJI
183. Frank Striker: OSAMLJENI JAHAC
184. H. S. Sharon: TRI NITKOVA
185. Peter Dawson: KRV ZA ZEMLJU
186. Louis L'Amour: BROD ZA DIVLJI ZAPAD
187. F. G. Unger: SLATERLEE JOŠ JAŠE
188. Louis L'Amour: HONDO
189. H. S. Sharon: POHLEPA VODI U SMRT
190. H. S. Sharon: BLAGO LEŠINARA
191. G. F. Unger: KAD SJEVERNJAK ZOVE
192. Luis L'Amour: SABLASNI KLANAC
193. G. F. Unger: ŠERIF IZGUBLJENOG GRADA
194. H. S. Sharon: POKAŽI IM ZUBE!
195. Louis L'Amour: CALLAGHEN
196. H. S. Sharon: HRANA ZA VUKOVE
197. Barry Cord: U OKOVIMA LUDILA
198. Frank Gruber: VELIKA ZEMLJA
199. H. S. Sharon: NE VJERUJ NITKOVU!
200. Giles A. Lutz: PROGONJENI KAUBOJ
201. Louis L'Amour: TAJANSTVENI STRIJELAC
202. Barry Cord: TELEGRAFSKA LINIJA
203. Louis L'Amour: PUSTA ZEMLJA
204. Louis L'Amour: MATAGORDA
205. Kyle Hollingshead: DUG
206. Louis L'Amour: OBRAČUN U DOLINI
207. Clay Hunter: NEUKROTIVI
208. H. S. Sharon: GUTAČ VATRE
209. Louis L'Amour: KANJON OSAMLJENIH
210. Kyle Hollingshead: PLJAČKA U FRANKLINU
211. H. S. Sharon: PRLJAVA DRUŽBA

U PRIPREMI:

212. G. F. Unger: SVI PROTIV NJEGA

NOVI HIT! HITCHCOCK

bira za vas

Na 144 stranice najbolje kriminalističke pripovijetke poznatih svjetskih autora u izboru majstora trilera, glasovitog filmskog redatelja Alfreda Hitchcocka! Novo, napeto, zabavno, uzbudljivo! Za mlade i stare ljubitelje krimi-literature!

Potražite kod svog prodavača novina svakog 25. u mjesecu

**HITCHCOCK
BIRA ZA VAS**

cijena 15 dinara

